

Tulikomentaja

1/2016 - TYKKIMIESTEN LEHTI

Tykkimiehet ry vietti viisi-
kymppisiään Hämeenlinnassa, s. 4–6

Tykistön tarkastaja vaihtui, s. 9

Maavoimien vaikuttamis-
harjoitus 2/2015 Rovajärvellä, s. 10

Museo Militarian johtajalle
museoneuvoksen arvo, s. 22–23

Suomen Tykistön päivän tilaisuudet Helsingissä 6.3.2016

Sepeleenlasku

Klo 12.00 Sepeleenlasku
tykistönkenraali V.P.Nenosen haudalle.
Kokoontuminen Hietaniemen kappelin portilla klo 11.50

Tilaisuudet Ravintola Tekniskassa,

- Eerikinkatu 2, Helsinki
- Klo 13.30 Suomen Kenttätykistön Säätiön
valtuuskunnan kokous
- Klo 13.30 Tykkimiehet ry:n hallituksen kokous
- Klo 15.00 Suomen Kenttätykistön Säätiön
hallituksen kokous
- Klo 15.00 Tykkimiehet ry:n kevätkokous
- Klo 16.30 Tykkimiesilta, johon kaikki tykkimiehet
ja tykistön ystävät ovat tervetulleita
- alkumalja
 - juhlaesitelmä
 - muotokuvan paljastus
 - palkitsemiset
 - Tykkimies 2016 -kirjan julkistaminen
 - buffet ruokailu

Ilmoittautuminen tykkimiesiltan viimeistään
perjantaihin 26.2. mennessä maksamalla illalliskortin hinta 45 €
Tykkimiehet ry:n tilille Nordea FI98 2124 1800 0110 53
Viestikenttään maininta: "6.3. Nenonen".

Tiedustelut ja ilmoitukset ruoka-aineallergioista:

Kari Halonen, kari.halonen(at)kolumbus.fi, 040 575 9966
Päivän tilaisuuksissa on asuna paraatipuku tai
tumma puku ja kunniamerkit

Tässä numerossa:

Pääkirjoitus, Sirkka Ojala	3
Tykkimiehet ry juhli pyöreitä vuosiaan Hämeenlinnassa, Sirkka Ojala	4
Puheenjohtajan kynästä, Kari Vilamo	6
Pyhän Barbaran juhla Museo Militariassa, Pekka Koskinen	7
Tykkimiehet ry:n palsta, Kari Halonen	8
Tarkastajan tervehdys, Pasi Pasivirta	9
Maavoimien vaikuttamisharjoitus 2/2015, Tero Mäenpää	10
Aselajimuseon johtajalle harvinainen tunnustus, Pekka Koskinen	12
Satakunnan tykistörykmentille uusi komentaja, Sirkka Ojala	13
Muistoja Niinisalon "susitaloista", Hannu Vettenranta.....	14
Kilta- ja kokoussivut, Juhani Suni	16
Tykistöprikaatin Kilta suuntaa tulevaisuuteen avoimin mielin, Matti Soini	20
Pohjois-Karjalan Tykistökilta ry:n toimintaa, Pekka T. Hyttinen	21
Tykit puhuivat nuijasodassa, Erkki Wuolijoki.....	22
Museoesineet kertovat osa 23, Samuel Fabrín	24
Merkipäivät, Juhani Suni.....	25
Lukulampun valossa, Sirkka Ojala.....	26
Heimosodat, osa 3, Viron vapaussota, Veli Kauranen	28
Paulaharjun pakinoita historian tynnyristä, Erkki Wuolijoki	29
Museo Militarian kuulumisia, Samuel Fabrín.....	30
Paperilehden suosio ei katoa, Sirkka Ojala.....	31

Kuva taustalla: Harjoittelu tekee mestarin, Museo Militarian valokuva-arkisto.

TOIMITUKSELLINEN AINEISTO JA ILMOITUSAINIETO:

Sirkka Ojala, Kiveliönkatu 12, 33580 Tampere, toimitus.tulikomentaja@gmail.com, 050 368 8460,

KILTASIVUJEN AINEISTO: Juhani Suni, Käpyöpolku 1 D11, 13500 HÄMEENLINNA, kiltasivut.tulikomentaja@gmail.com, (03)6380 138, 0440 478 602

PAINO: Forssa Print, **ULKOASU: Maj-Lis Krouvi** / Maisan paja, maj-lis@maisapaja.info,

ILMOITUSMYNTI: Infolead Oy, **Miikka Heikkinen**, **miikka.heikkinen@infolead.fi**, 040 743 9789

OSOITTEENMUUTOKSET on aina tehtävä oman killan sihteerille. Ellet tiedä, mihin kiltaan kuulut, kysy tieto Pekka Ahoselta.

TULIKOMENTOJA 1/2016. www.tykkimiehet.fi/tulikomentaja, Julkaisija: Tykkimiehet ry

KANNEN KUVA: Puolustusvoimat.

Maanpuolustustahto elää vahvana ankeina aikoina

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) marraskuulla 2015 teettämän haastattelututkimuksen mukaan turvattomuuden tunne kansalaisten keskuudessa on lisääntynyt viime vuoden aikana. Nyt kaksi kolmasosaa kokee tulevaisuuden turvattomampana kuin vuosi sitten, jolloin näin ajatteli haastatelluista vain hieman yli puolet. Tutkimuksen mukaan eniten huolta tällä hetkellä aiheuttavat työllisyystilanne Suomessa, kansainvälinen terrorismi ja Euroopan talouden näkymät. Lisäksi huoli on lisääntynyt maahanmuuttajien määrän kasvusta Suomessa.

Tutkimuksesta selviää, että luottamus Suomen puolustuspolitiikan hoitoon on kasvanut ja henkilökohtainen maanpuolustustahto on pysynyt korkealla tasolla. Enemmistö kansalaisista, 87 prosenttia, on itse valmis osallistumaan kykyjensä mukaan maanpuolustuksen eri tehtäviin, jos Suomeen hyökättäisiin – miehistä 91 prosenttia ja naisista 83 prosenttia.

Elämme nyt murroksen aikaa ja ajat ovat monelle ankeat. Nyt tehtävät päätökset ovat kauaskantoisia ja vaativatkin ministereiltämme ja kansanedustajiltamme mielenmalttia ja syvällistä pohdintaa. Maamme tilanne ei kuitenkaan vielä ole mitään siihen verrattuna,

mitä sotavuosina ja heti sotien jälkeen elänyt sukupolvi joutui kokemaan. Silloin selvitettiin suomalaisella sisulla ja vahvalla yhteishengellä. Voimaa antoi myös rakkaus omaa isänmaata kohtaan. Perinnöksi saimmekin vauraan, puhtaan ja turvallisen kotimaan – annetaan se sellaisena perinnöksi myös jälkipolville. Yhteen hiileen puhaltamista nytkin siis kaivataan. Meidän ehkä tulisi löytää nyt ilo ja sopuisointu pienemmistä asioista. Kannattaa lukea tässä lehdessä sivuilla 14–15 oleva **Hannu Vettenrannan** kirjoitus *Muistoja Niinison "susitaloista"*. Vanhat hyvät ajat olivat ehkä onnellisempia, tai sitten aika on kullannut muistot.

Jääkäriyhistö täyttää 100 vuotta

Jääkäriyhistörykmentin perinteet pohjautuvat suomalaisista vapaaehtoisista Saksassa koottuun Ausbildungstruppe Lockstedtiin, johon perustettiin haupitsijaos 17.3.1916. Rintamalle lähdön yhteydessä toukokuussa 1916 joukko sai nimen Kuninkaallisen Preussin Jääkäripataljoona 27, johon haupitsijaos kuului tykistöyksikkönä. Tänä päivänä maavoimiemme iskukykyisimpään joukkoon kuuluva Jääkäriyhistörykmentti edustaa tulivoimaa, liikkuvuutta ja nopeutta.

Omaan alkuvuoteeni onkin liittynyt läheisesti Jääkäriyhistörykmentin avustaminen tulevan 100-vuotisjuhlan tiimoilta. Tekeillä on myös 100-vuotishistoriikki *Jääkäriyhistö 100 vuotta – tykkiväljakosta panssarihaupitsiin*. Tämän lehden kolahtaessa postilaatikoonne kirja on jo painokoneissa. On ollut mukava kuulua osana hienoon jääkäriyhtymiesjoukkoon ja tuntea itsensä tarpeelliseksi omassa ”kotijoukko-osastossani”. Tämä kokemus lienee itselleni ainutkertainen.

Rykmentin sijoituspaikka on vuosien saatossa vaihdellut, mutta sen suomalaiset juuret ovat syvällä Hämeessä. Vuoden suurinta jääkäritapahtumaa juhlistaankin Hämeenlinnassa, Linnan kasarmin kentällä 18. maaliskuuta. Osana tapatumaa nähdään toimintanäytös,

jossa mukana ovat myös Niinison Ratsastajien suomenhevoset sekä Kankaanpään Seudun Tykistökillan ylläpitämä hevosvetoinen perinnevaljakko. Jääkäriyhistön Kiltta ry on koonnut yhdessä Museo Militarian henkilökunnan kanssa valokuvanäyttelyn *Jääkäriyhistö 100 vuotta*. Näyttelyn kautta katsojalle avautuuakin Jääkäriyhistön värikäs historia.

Mukavaa kevättalvea kaikille lehden lukijoille!

Sirkka Ojala

päätoimittaja
sirkka.ojala@gmail.com

MTS:n haastattelututkimukseen pääset tutustumaan Puolustusministeriön sivustolla: www.defmin.fi

Lämmin kiitos teille, jotka muistitte minua 50-vuotispäivänäni syyskuussa 2015!

Sirkka

TOIMITUSKUNTA: **Sirkka Ojala**, päätoimittaja, toimituskunnan puheenjohtaja, toimitus.tulikomentaja@gmail.com,

Samuel Fabrin, toimitussihteeri, samuel.fabrin@museomilitaria.fi, **Lauri Haavisto**, laurihaavisto78@gmail.com, **Mikko Hörkkö**, mikko@horkko.fi,

Aki Kinnunen, akiiek@icloud.com, **Pekka Kinnunen**, sotilasasiatuntija, pekka.kinnunen@mil.fi, **Pekka Koskinen**, pakoskinen1957@gmail.com,

Tero Mäenpää, sotilasasiatuntija, tero.maenpaa@mil.fi, **Jukka Sippola**, jukka.sippola@metsanhoitajat.fi,

Juhani Suni, lehden kiltasivut: kiltasivut.tulikomentaja@gmail.com, **Kalevi Virtanen**, virtaka@gmail.com, **Erkki Wuolijoki**, erkki.wuolijoki@gmail.com,

Hannu Vettenranta, hannu.vettenranta@hormail.fi

Lehden postitusrekisteri: **Pekka Ahonen**, pv.ahonen@outlook.com

ISSN 1457-9715 (Verkkojulkaisu ISSN 2242-6833) Ilmestyminen vuonna 2016, ks. sivu 9.

MPK:n onnitellut toi tullessaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutuspäällikkö evl Juha Niemi. Onnitelluja vastaanottamassa olivat yhdistyksen puheenjohtaja, FM Kari Vilamo ja varapuheenjohtaja, eversti Esko Hasila.

Tykkimiehet ry juhli pyöreitä vuosiaan Hämeenlinnassa

SIRKKA OJALA

Tykkimiehet ry:n taival alkoi 50 vuotta sitten, kun 25. toukokuuta 1965 Tykistökoululle Santahaminaan kokoontui kaikkiaan 102 kenttätykistön ja rannikkotykistön upseeria, aliupseeria ja upseerioppilasta. Nämä miehet päättivät yksimielisesti perustaa Tykistökoulun perinneyhdistys -nimisen yhdistyksen. Aloitteen tekijöinä olivat Suomen Tykistökoulun 1918 upseerikokelaskurssien valtuuskunta kenraaliluutnantti **Uolevi Poppiuksen** johdolla sekä Tykistökoulun johtaja eversti **Kauko Mäkipää**.

Tykkimiehet ry juhlisti näyttävästi 50-vuotista taivaltaan oman aselajimuseonsa Museo Militarian seinien suojissa Pyhän Barbaran päivänä

4. joulukuuta 2015. Juhlavieraita paikalle saapui lähemmäs sata. Museon ravintola- ja aulatilat täyttyivätkin kiihkeästä puheensorinasta ja odottavasta tunnelmasta jo hyvissä ajoin ennen museon Pohjolasalissa järjestettyä onnittelevastaanottoa. Juhlaa jatkettiin onnittelevastaanoton jälkeen museon perusnäyttelyn ensimmäisessä kerroksessa vapaamuotoisesti näyttelyyn tutustuen ja yhdistyksen puheenjohtaja **Kari Vilamon** juhlapuhetta kuunnellen. Puhheen jälkeen vuorossa olivat palkitsemiset. Marraskuulla järjestämässään syyskokouksessa yhdistys oli kutsunut kunniajäsenekseen yhdistyksen edellisen puheenjohtajan, vakuutusneuvos **Harri Kainulaisen**. Juhlassa

Kainulaiselle luovutettiin yhdistyksen standaari ja hänestä tuli yhdistyksen 18. kunniajäsen. Arvokkaalla Pro Artilleria -mitalilla juhlassa palkittiin vuosia yhdistyksen hyväksi uurastaneet evl evp. **Raimo Koskela**, kommodori evp. **Matti Mäkinen**, ev evp. **Matti Koskimaa** sekä elokuvaohjaaja **Tuomo Rysti**.

Vuoden 1975 nimenmuutoksen yhteydessä yhdistys otti käyttöön myös uudet säännöt, joissa yhdistyksen päämääräksi viitoitettiin tykistöllisten perinteiden vaaliminen ja toiminta tykkimiesten aatteellisena ja maanpuolustushenkeä ylläpitävänä ja lujittavana yhdysiteenä. Nämä päämäärät ovat yhdistykselle tärkeitä edelleen, mutta rinnalle

ovat tulleet lisäksi koulutukselliset tavoitteet yhteistoiminnassa MPK:n sekä aselajin johdon kanssa. Tärkeää on myös Tulikomentoja-lehden julkaiseminen ja kehittäminen sekä Museo Militarian toiminnan tukeminen.

Kuluneiden vuosien aikana yhdistys on tuottanut kaikkiaan seitsemän dokumenttielokuvaa viime sodistamme. Sarjan viimeisin elokuva ”Vaikea aika” valmistui vuonna 2013. Ainakaan toistaiseksi uusia elokuvia ei ole tulossa, ja yhdistyksen johdon katse suuntautuukin tulevaisuuteen uusien ajatuksin. Tavoitteena on kehittää toimintaa, jolla saataisiin myös nuorempia mukaan jatkamaan työtä yhteisen tykistöaselajin hyväksi. ■

Juhlan kutsuvieraat kuuntelevat puheenjohtaja Kari Vilamon juhlapuhetta Museon perusnäyttelyn ensimmäisessä kerroksessa.

Pro Artilleria -mitali luovutettiin myös eversti evp Matti Koskimaalle.

Hämeenlinnan kaupungin onnitteluja luovuttamassa apulaiskaupunginjohtaja Juha Isosuo.

Vasemmalta: Yhdistyksen 18. kunniajäseneksi kutsuttu vakuutusneuvos Harri Kainulainen ja Pro Artilleria -mitalilla palkitut: elokuvaohjaaja Tuomo Rysti, kommodori evp Matti Mäkinen, everstiluutnantti evp Raimo Koskela.

Kari Vilamon puhe Tykkimiehet ry:n 50-vuotisjuhlassa

Tarvittavista toimenpiteistä aselajin yhteenkuuluvuuden, perinteiden vaalimisen ja aselajilehden perustamiseksi käytiin keskustelua aselajin johdossa jo 1920-luvulla. Tarmo ei kuitenkaan riittänyt konkreettisiin toimenpiteisiin, vaikka asiat säilyivätkin mielissä. Sotien aikana mielenkiinto oli luonnollisesti kiinni muissa, tärkeämissä asioissa. Väli rauhan aikana ryhdyttiin toimenpiteisiin säätiön perustamiseksi tehtävänä hankkia tykistökenraali **Nenoselle** vanhuuden päivien turvaksi asunto. Tärkeää oli myös aselajin aatteellisen ja ammatillisen toiminnan tukeminen sekä perinteiden vaaliminen. Suomen Kenttätykistön Säätiö merkittiin säätiörekisteriin jatkosodan aikana 18.12.1942

Keskustelu asiasta jatkui sotien jälkeen. Perustettiin aseveli- ja aselajiyhdistyksiä, joiden pohjana oli useasti sodan ajan yksikkö. Ainakin pääkaupunkiseudulla toimi sekä upseereille että aliupseereille omat yhdistyksensä. Mikään ei kuitenkaan yhdistänyt ja koonnut näitä toimijoita yhteisen lipun alle.

1960-luvulla käynnistyi kiltaoiminta, mikä mahdollisti sotilasarvosta riippumattoman aselajin sisäisen, lähinnä aatteellisen toiminnan, vaikkakin killoille oli säilytetty jonkin joukon perinteiden vaaliminen. Sotilaallisen koulutuksen antaminen suojeluskuntien tapaan oli kuitenkin mahdollista vain puolustusvoimien antamana. Vuosikymmenen loppupuolella käynnistyi keskustelu aselajimuseosta sekä perinteiden vaalimisesta. Nyt oltiin tarmokkaampia kuin nelisen-

kymmentä vuotta aiemmin. 25.5.1965 perustettiin Tykistökoulun perinneyhdistys eli nykyinen Tykkimiehet ry. Tykistökoululla ei kuitenkaan tarkoitettu silloista ja nykyisin tuntemaamme Tykistöopetuslaitosta, vaan tarkoituksena oli yhdistää Pietarsaaren Tykistökoulun kasvatit yhteisen lipun alle. Varsin pian hankkeen puuhamiehet kuitenkin huomasivat, että yhdistyksen loppu hämötti luonnollisista syistä johtuen varsin läheisessä tulevaisuudessa, ja niinpä päätettiin toiminta laajentaa koko aselajin käsittäväksi.

Yhdistyksen nimi muutettiin jo 1967 Tykistön perinneyhdistykseksi. Tarkoituksena oli koota kaikki kenttätykistöaselajissa palvelleet yhteen. Pienenä kuriositeettina voidaan mainita, että vielä pitkälle 1970-luvulle saakka yhdistyksen johtopaikoilla toimi myös rannikkotykistön miehiä johtuen heidän Tykistökoulustaustastaan. Toimeenpanijoilla riitti virtaa, ja jo 1968 päätettiin perustaa aselajille oma museo, jonka sijaintipaikaksi kaavailtiin Niinisalon varuskuntaa. Hanke kuitenkin vesittyi ja toiminnan lopputuloksena oli Kenttätykistönäyttely, joka järjestettiin vuonna 1973 Sotamuseossa Helsingissä. Näyttelyesineistöä painatettiin hieno kuvallinen näyttelyluettelo tai oikeammin vihkonen, jossa kerrottiin, että joitakin näyttelyssä olevia esineitä oli saatu varsin runsaasti sotasaaliina puna-armeijalta. Ajan suomettumista ja rähmällään oloa kuvaa hyvin se, että Neuvostoliiton sotilasakiemiehen käytyä tutustumassa näyttelyyn ja todettua, että puna-armeijan so-

tilaskunniaa on loukattu väitännällä sen menettäneen kalustoa silloiselle vastustajalleen, sotilasakiemies vaati yksiselitteisesti poistettavaksi kaikki maininnat ja viittaukset sotasaaliista. Hänen käsityksensä mukaan puna-armeija ei koskaan eikä missään olosuhteissa ole menettänyt mitään kenellekään. Tätä vaatimustaan noudatettiin, ja näyttelyluettelosta pyyhittiin tussilla yli kaikki mainitut viittaukset.

Näyttelyyn kerätty aineisto oli varsin laaja, ja tilannetta päätettiin hyödyntää perustamalla museo. Sijoituspaikaksi valikoitui aluksi Hämeenlinnan seutu. Käytiinpä aluettakin katsomassa Parolan liepeillä, mutta tykistöstä riippumattomista syistä jouduttiin etsimään tilat muualta. Tuolloin yhdistyksen puheenjohtajaksi oli saatu Huhtamäki-yhtymän toimitusjohtaja vuorineuvos **Erkki Partanen** ja yhdistyksen toiminnanjohtajaksi eversti **Matti Alajoki**. Kyseiset herrat perustivatkin museon Niinisaloon 1967. Samassa yhteydessä yhdistyksen nimi muuttui Tykkimiehet ry:ksi. Museon sijaintipaikan selvittyä se avattiin runsaan puolen vuoden kuluttua. Pienenä anekdoottina voin kertoa, että kun museo piti avata heinäkuun alussa, olivat sinne tarkoitettut 70 tykkiä vielä kesäkuun alkupäivinä kateissa. Alajoki selvitti asiaa, ja tykit löytyivät Katajanokalta siististi rautatievaunuista, josta ne

sitten kiireellisesti toimitettiin Niinisaloon. Koskaan ei selvinyt, miten tykit olivat Katajanokalle joutuneet.

Niinisalossa museo toimi peruskoulujärjestelmään siirtymisen vuoksi käytöstä poistetussa kansakoulurakennuksessa. Näyttely oli rakennettu toimialoitain ja oli nykyisen näkemyksen mukaan enemmänkin kalustonäyttely kuin aselajin elämästä ja historiasta kertova museo.

Tykkimiespäivän vietosta käytiin 1970-luvun lopulta lähtien vilkasta keskustelua. Päiväksi oli ehdolla milloinkin kesäleirin yhteydessä oleva viikonloppu, 6.3., 4.12. tai joku muu päivä. Vasta 1990-luvulle tultaessa Suomen Tykistön Päiväksi vakiintui 6.3. eli kenraali Nenosen syntymäpäivä. Tällä haluttiin kunnioittaa Nenosen merkitystä Suomen tykistön kehittäjänä ja luojana.

Ratkaisematta olivat vielä 1920-luvulta peräisin oleva lehtikysymys ja aatteellinen toiminta. Museon toiminta Niinisalossa oli muodostunut yhdistykselle taloudellisesti raskaaksi. Keskusteluja uuden sijaintipaikan löytämiseksi oli käyty eri tahojen kanssa. Kiitos Puolustusvoimauudistuksen ja Puolustusministeriön kansliapäällikkö **Aimo Pajusen** päädyttiin jälleen kerran Hämeeseen – tällä kertaa Linnan kasarmille. Museon siirto vaati kuitenkin rahaa, jota ei ollut. Päätimme järjestää kaksi liikkeenjohdolle tarkoitett-

tua seminaaria, jotta olisi ollut edes jotakin, millä käynnistää museon siirto. Väliin sattui kuitenkin vuosi 1994 ja **Unto Partanen**, museomies henkeen ja vereen, joka keksi, että Kuninkaallisen Suomen Tykistörykmentin perustamisesta oli kulunut 200 vuotta. Sitä juhlittiin näytävästi. Kalustoa oli näyteltynä Senaatintorilla ja Rykmentin upseeriston muotokuvanäyttely Valkoisessa salissa. Lisäksi järjestettiin juhla yliopiston suuressa juhlasalissa ja paljon muuta. Lopputuloksena oli, että yhdistyksen kassassa ei ollut pennin penniä, ja uutta museota piti pystyttää Hämeenlinnaan. Kiitos **Erik Bernerin**, **Pertti Niemistön**, **Jorma Keinon** ja **Jaakko Kontion** erinomaisten yhteiskunta- ja liike-elämysuhteiden sekä monen muun mukana olleen työn tuloksena uudistettu Suomen Tykistömuseo avasi toimintansa Hämeenlinnassa vuonna 1997. Kaupunki otti meidät hyvin vastaan ja on myös monin eri tavoin tukenut vuosien kuluessa toimintaamme. Kiitos siitä Hämeenlinnan kaupungille.

Lehtikysymys ratkesi, kun Pääkaupunkiseudun Kenttätykistökillan perustama ja evl **Pekka Lenkkerin** päätoimitama Tulikomentoja-tiedote siirtyi Tykkimiehet ry:n vastuulle ja kehittyi siksi monipuoliseksi ja palkitukse lehdeksi, joka se on nykyään.

Vuosituhanen vaihteessa käynnistyi Tykkimiehet ry:n filmituotanto, jossa dokumentin keinon käsiteltiin Suomen osuus ja selviytyminen toisesta maailmansodasta. Filmejä valmistui kaikkiaan seitsemän, ja ne jaettiin ilmaiseksi kaikkiin Suomen kouluihin historian opetuksen tukivälineiksi. Teokset on esitetty televisiossa useampaan kertaan. Kaikki filmit on ohjannut luottomiehemme **Tuomo Rysti**.

Kari Vilamo
Tykkimiehet ry:n
puheenjohtaja

Toimitus on lyhentänyt puheen.

Pyhän Barbaran juhla Museo Militariassa

PEKKA KOSKINEN

Tykistön suojeluspyhimyksenä on vuonna 303 jKr. marttyyrina kuollut Barbara. Hänen isänsä oli mahtava kauppias Dioscurus, joka vihasi kristittyjä. Tytärtään suojellakseen hän telkesi tämän torniin, josta Barbara kuitenkin pakeni; hän rukoili ja sai salaman murtamaan tornin. Takaa-ajajansa hän oli pysäyttänyt ”koskettamalla palmunlehdellä kalliota”, joka oli jylisten sortunut alas. Kun tykillä ammutaan, kuuluu ukkosen ääntä muistuttava jylinä ja salamaa muistuttavat tulenlieskat näkyvät. On siis luonnollista, että Barbara on tykkien suojelija.

Pyhän Barbaran päivää vietetään joulukuun neljäntenä. Näin teki myös Jääkäri-tykistön Kilta ry, joka juhli aselajinsa suojelijaa Museo Militarian Tykkihallissa pääasiassa ruokailun merkeissä. Juhlapuheen piti vapaaehtoisena armeijan harmaisiin siirtynyt nainen, alikersantti **Elina Markkanen** Panssariviestikompaniasta. Puheessaan hän pohti isänmaallisuutta.

Alikersantti Markkanen kertoi luki-ollessaan sanoneensa, että hän haluaa poliisiksi. Tämä johti siihen, että hän katsoi olevan hyvä suorittaa ensin armeija. Niinpä hän hakeutui panssarijoukkoihin. Vaikka alikersantti Markkasta oli aluksi jännittänyt, jäi sellainen tunne pian taakse. Hän piti armeijaelämää mielenkiintoisena kokemuksena, ja vaikka hän ei sitä ääneen sanonutkaan, puheesta kuului kehoitus kaikille hakeutua aseellista palvelusta suorittamaan.

On olemassa niitä, jotka eivät pidä armeijaelämästä, ja niitä, jotka siitä nauttivat. Alikersantti Markkanen kuuluu ehdottomasti jälkimmäisiin. Hänen puheesta kuului vahva isänmaallisuus, vahva usko Suomen puolustuskykyyn ja halu antaa oma panoksensa sen vahvistamiseen.

Alikersantti **Elina Markkanen**

Markkanen on hyvin isänmaallinen nainen, ja hänestä tulisi jokaisen suomalaisen ottaa oppia. ■

Jääkäri-tykistön Kilta ry juhli aselajinsa suojelijaa Museo Militarian Tykkihallissa.

Ajankohtaista – mennyttä ja tulevaa

Hyvä Tulikomentoja-lehden lukijakunta. Tässä lyhyessä katsauksessa katsotaan muutama kuukausi taaksepäin ja vastaavasti myös eteenpäin. Tarkasteluajanjakso ulottuu edellisen Tulikomentoja-lehden ilmestymisen jälkeisestä ajasta aina tulevaan Suomen Tykistön Päivään, jota juhlistaan sunnuntaina 6.3.2016.

Syyskokouksessa päätettyä

Yhdistyksen syyskokous pidettiin Museo Militariassa 14.11.2015. Kokousväkeä oli paikalla kaiken kaikkiaan 12 henkilöä, jotka edustivat Tykkimiehet ry:n henkilöjäseniä sekä viittä eri kilttaa. Kokouksen henkilövalinnoista todettakoon seuraavat asiat. Tykkimiehet ry:n hallituksessa pitkään vaikuttaneet **Lars Collin** ja **Kalevi Virtanen**, joka on toiminut myös aikoinaan Tulikomentoja-lehden päätoimittajana, jättivät erovuoroisina paikkansa hallituksessa. Samoin meidän kaikkien hyvin tuntemamme **Raimo Kinna-lampi**, joka oli hallituksen jäsenenä vuosina 2012–2015, päätti nyt erovuorossa ollessaan jättää hallituksen. Erovuorossa olleiden tilalle hallitukseen valittiin uusina **Juha Vatsia** Riihimäen Kenttätykistökilta ry:stä, **Vesa Mäkipää** Porin Seudun tykistökiltasta sekä **Olli Pasila** Karjalan tykistökilta ry:stä. Tykkimiehet ry:n hallituksen puolesta kiitän hallitustyöskentelynsä nyt jättäneitä ansiokkaasta ja arvokkaasta panoksestaan ja toivotan uudet hallituksen jäsenet tervetulleeksi mukaan hallitustyöskentelyyn.

Syyskokouksessa keskusteltiin myös taloudesta ja talouden takana olevista luvuista. Henkilöjäsenmaksu päätettiin

korottaa vuoden 2016 alusta lukien aiemmasta 20,00 eurosta 25,00 euroon. Vastavasti yhdistysjäsenien jäsenmaksu korotettiin 50,00 eurosta 60,00 euroon ja ainajäsenmaksu 240,00 eurosta 300,00 euroon. Yhdistyksen kunniajäsenet ovat vapautettuja jäsenmaksusta, ja lisäksi yli 80-vuotiaiden jäsenmaksu on vapaaehtoinen.

Tulikomentoja-lehden osalta on todettava, että lehden kustantaminen, painaminen ja postittaminen on vuosi vuoden jälkeen kalliimpaa, varsinkin kun viime vuosien aikana lehden mainos- ja ilmoitushankintatulot ovat pudonneet dramaattisesti. Lehden ilmestyy vuonna 2016 nelinumeroisena ja sen tilauksen laskutushinnaksi vahvistettiin 12,00 euroa/vuosikerta. Ymmärrän, että jäsenistössä lehden tilaushintaa ja erityisesti tilaushinnan korottamista ei oteta mielihyvällä vastaan, mutta toisaalta on kuitenkin pidettävä mielessä se, että värikäs ja asiapitoinen Tulikomentoja-lehti maksaa tilaajalle vain 3,00 euroa numerolta. Lopuksi voitaneen todeta, että sekään ei ole oikein, että Tykkimiehet ry subventoi kaikkien lehden tilaajien tilausmaksuja ympäri valtakuntaa.

Tykkimiehet ry 50 vuotta -juhlatilaisuus

Tykkimiehet ry vietti 50-vuotisjuhliansa Pyhän Barbaran päivänä 4.12.2015 Hämeenlinnassa Museo Militariassa pidetyssä juhlatilaisuudessa. Vieraita oli saapunut tervehtimään juhluvuottaan viettävää yhdistystä ympäri maata. Kaiken kaikkiaan juhlassa oli mukana lähes sata vierasta. Vanhimmat vieraista olivat sotiemme veteraaneja. Onnit-

teluiden ja tervehdysten vastaanoton jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja **Kari Vilamo** kertoi juhlapuheessaan Tykkimiehet ry:n 50-vuotisen historian merkittävimmistä tapahtumista, yhdistyksen historiaansa aikana tekemistä ponnisteluista ja vaikeuksista mutta myös onnistumisista ja saavutuksista. Terve ja reipas tykkimieshenki sekä yhdessä tekemiseen ovat olleet keskeisiä energian lähteitä Tykkimiehet ry:n toiminnassa sen viisikymmenvuotisen historian aikana.

Suomen Tykistön Päivä ja tykistönkenraali Vilho Petter Nenosen syntymäpäivä

Seuraava juhla onkin lähestymässä. Sunnuntaina 6.3.2016 vietetään Suomen Tykistön Päivää perinteiseen tapaan Tykkimiehet ry:n ja Suomen Kenttätykistön Säätiön järjestämänä. Juhlapäivän tilaisuudet ovat Helsingissä ja niistä on oma ilmoituksensa tällä si-

vulla. Sen verran juhlan ohjelmasta voitaneen todeta tässä yhteydessä, että vuoden vaihteessa tykistön tarkastajan tehtävät jättäneen eversti **Pertti Lahtisen** muotokuva paljastetaan juhlatilaisuudessa, ja uusi tykistön tarkastaja, eversti **Pasi Pasivirta**, pitää ”virkaannastujaispuheensa” tykkimiesyleisön edessä. Lisäksi ohjelmaan sisältyy palkitsemisia ja julkaistaanpa tilaisuudessa kirjallisuuttakin: Tykkimies 2016 -kirja. Järjestäjien puolesta toivon runsaslukuista osallistumista juhlapäivän tilaisuuksiin.

*Kari Halonen
Tykkimiehet ry:n
toiminnanjohtaja*

TYKKIMIEHET RY YHDISTYKSEN KEVÄTKOKOUS 6.3.2016

Tykkimiehet ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään **6.3.2016 ravintola Tekniskassa** osoitteessa Eerikinkatu 2, 00100 HELSINKI klo 15.00 alkaen.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen määräämät kevätkokoukselle kuuluvat asiat.

Tervetuloa

Suuriin saappaisiin

Olen aloittanut tykistön tarkastajan kunniaakkaassa tehtävässä 1. tammikuuta. Olen saanut johdettavakseni aselajin, jota on edeltäjäni toimesta kehitetty määrätietoisesti, Puolustusvoimien johdon linjausten mukaisesti ja tykistönkenraali **Nenosen** perinteitä vaalien. Tulen laittamaan kaiken osaamiseni ja kokemukseni peliin, jotta kehityksemme jatkuu ja tykistömme kykenee täyttämään oman roolinsa Maavoimissa.

Tykistöaselajille on annettu merkittävä vastuu maavoimien iskukykyyn tuottamisessa. Olen iloinen tästä suuresta mahdollisuudesta, joka meille on annettu. Maavoimien iskukykyä kehitetään muun muassa operatiivisen tykistön hankkeella sekä erilaisin ampumatarvikehankinnoin. Operatiivisen tykistön hankkeessa puolustusvoimille hankitaan moderneja, liikkumis- ja miehistölle suojan tarjoavia 155 millimetrin tykistöaseita. Hanke on edennyt hyvin, ja nykyisen suunnitelman mukaisesti uutta suorituskykyä saadaan käyttöön kuluvan vuosikymmenen lopulla. Joulun alla julkaistu päätös panssariin hakeutuvien tykistöammusten jatkohankkeesta nostaa merkittävästi tykistömme panssa-

rintorjuntakykyä. Valmistelulla oleva raskaan raketinheitimen ampumatarvikehanke tuo toteutuessaan lisää kaukovaikuttamisen elementtejä.

Tykistöjärjestelmämme materiaaliset perusteet ovat kunnossa. Ohjesäännöstö ja aselajin muu kirjallisuus on hyvällä mallilla. Koulutusorganisaation rakenne on toimiva ja joukoissa vallitsee hyvä henki. Tästä kiitos kuuluu edeltäjilleni sekä kaikille asianosaisille henkilöille. Erityisesti haluan osoittaa kiitokseni kaikille kouluttajille. Kentällä tehtävä työ on äärimmäisen tärkeää. Me emme kuitenkaan saa tuudittautua hyvän olon tunteeseen. Uusien suorituskykyjen käyttöönotto edellyttää henkilöstön osaamisen jatkuvaa kehittämistä. Osaava ja sitoutunut henkilöstö on avainasemassa tykistöllisen suorituskykyyn kehittämisessä ja käytössä. Tulen kiinnittämään tähän asiaan erityistä huomiota tutustuessani joukkoihin ja koulutukseen. Tavoitteenani on käydä jokaisessa tykistökoulutusta antavassa joukossa tämän vuoden aikana. Jokaisen tykkimiehen panosta tarvitaan yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Vuoden 2016 tykistöllinen pääkoulutustapahtuma

on marraskuussa Rovajärvellä järjestettävä Maavoimien vaihtamisharjoitus. Maavoimat kohdentaa tähän harjoitukseen merkittävästi resursseja. Meidän tykkimiesten tehtävänä on huolehtia, että harjoituksesta saadaan paras mahdollinen anti koko järjestelmälle. Harjoitus antaa erinomaisen mahdollisuuden koko järjestelmän toiminnan testaamiseen. Edellytän, että kaikki osaharjoitukset valmistellaan huolellisesti. Tilanteenmukaiseen toimintaan ja palvelusturvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Odotan suurella mie-

lenkiinnolla tätä vuoden hui-pentumaa.

Lopuksi kiitän lämpimästi edeltäjäni eversti **Perti Lahtista** erinomaisesta työstä kunniaakkaan aselajimme kehittämisessä. Toivotan eversti Lahtiselle mitä parhainta menestystä uusiin haasteisiin maavoimien henkilöstöasioiden parissa. Suojelkoon Pyhä Barbara sinua.

Nauttikaa talven lumisista keleistä!

Pasi Pasivirta
eversti

TULIKOMENTOJA-LEHDEN

MATERIAALIEN TOIMITUSOSOITTEET:

Materiaalit kiltasivustolle: kiltasivut.tulikomentoja@gmail.com

Lehden aineistomateriaali: toimitus.tulikomentoja@gmail.com

Lehden postitusrekisteri: pv.ahonen@outlook.com

TULIKOMENTOJA ILMESTYY VUONNA 2016

N:o	Aineistopv	Ilmestyy
1	20.1.	19.2. (viikko 7)
2	10.5.	17.6. (viikko 24)
3	15.8.	16.9. (viikko 37)
4	1.11.	9.12. (viikko 49)

Tulikomentoja lehden tiedot ja lehden verkkoversiot löytyvät osoitteesta: www.tykkimiehet.fi

Maavoimien vaikuttamisharjoitus 2/2015

TEKSTI: TERO MÄENPÄÄ, KUVAT: PUOLUSTUSVOIMAT

Kranaatinheittimet tulitoiminnassa.

Maavoimien toinen vaikuttamisharjoitus (MVH 2/2015) järjestettiin Rovajärven harjoitusalueella 17.–27.11.2015. Harjoituksen johtovastuu oli nyt toista kertaa Maasotakoululla.

Harjoitus oli Maavoimien suurimpia tulenkäytön ja johtamisen harjoituksia vuonna 2015. Harjoitukseen osallistui joukkoja maavoimien kaikista joukko-osastoista ja Puolustusvoimien eri laitoksista yhteensä noin 3400 henkilöä.

Harjoituksen tavoitteena oli kehittää ja harjoitella maa-

voimien tulenkäyttöä ja ase-lajien yhteistoimintaa (jalkaväki, tykistö, kranaatinheittimistö, viesti ja huolto).

Ammunnat toteutettiin perinteisesti kahdessa vaiheessa, taisteluosastovaiheessa sekä järjestelmävaiheessa, joka huipentui yhtymän tulenkäytön koulutustarkastusammuntaan torstaina 26.11.2015.

Taisteluosasto vaiheen aiheet olivat:

- perustamisen jälkeiset ammunnat
- jääkäripataljoonan/taisteluosaston puolustustaistelun

tukeminen hajautetusta tuli-
asemaryhmytyksestä

- jääkäripataljoonan/ taisteluosaston puolustustaistelun tukeminen em. joukon tuliyksiköistä muodostetulla tuliryhmällä
- jääkäripataljoonan/taisteluosaston hyökkäystaitelun tukeminen.

Järjestelmävaiheen aiheet olivat:

- yhtymän tulenkäyttö
- TVM-sensorien ja vaikuttamisjärjestelmien yhteistoiminta
- taisteluosastojen tulenkäyttö

Vedettävän tykistön osalta ammuttiin nykyisellä koulutuskalustolla, 130K54-kenttäkanuunalla. Kranaatinheittimistöllä oli harjoituksessa normaali kalustonsa 120KRH ja 81KRH. Lisäksi amuntoihin osallistui myös raskas raketinheitin 298RS-RAKH06.

Maavoimien vaikuttamisharjoitus 2/2015 näkyi myös perinteisesti internetissä, tällä kertaa facebookissa ja twitterissä. Hakusanalla #MVH2015 löytyi tietoa harjoituksesta. ■

Rovajärven punainen kuu.

Valaisua Rovajärvellä.

Lehden ilmoitushankkija vaihtuu

Tulikomentoja-lehden uutena ilmoitushankkijana aloittaa lehdestä 2/2016 alkaen **Miikka Heikkinen** Infolead Oy:stä. Jos sinulla on tiedossasi yrityksiä, jotka haluaisivat ilmoittaa aselajilehdessämme, ota yhteyttä Miikkaan. Killoille makse-

taan myös pieni provisio lehteen hankituista ilmoituksista. Lehden päivitetty media-kortti löytyy lehden omasta osiosta verkkosivustolta www.tykkimiehet.fi.

Miikkakan yhteystiedot:
miikka.heikkinen@infolead.fi, puh. 040 74 39 789 ■

Lehden osoiterekisteri siirtyi uusiin käsiin

Vuoden alussa **Hannu Vetenranta** luovutti Tulikomentoja-lehden osoiterekisterin **Pekka Ahoselle**. Pekka on myös Jääkäriyhdistyksen Killan varapuheenjohtaja ja Tykkimiehet ry:n hallituksen jäsen.

Lehden kitalaskutus tapahtuu totuttuun tapaan leh-

den 2/16 tilausten perusteella. Kilttoja pyydetäänkin päivittämään lehden tilaajarekisterinsä ja lähettämään päivitettyt tiedot Pekalle huhtikuun loppuun mennessä.

Pekan yhteystiedot:
pv.ahonen@outlook.com, puh. 0500 711 140 ■

Puolustusvoimille ampumatarvikkeita

Puolustusministeri **Jussi Niinistö** on hyväksynyt hankintaesityksen raskaan raketinheittinjärjestelmän ampumatarvikkeiden hankkimisesta Yhdysvalloista puolustusvoimille. Valtioneuvoston rahoitusasiainvaliokunta puolsi hankintaa istuntonsa 4.2.2016.

Puolustusvoimille hankitaan FMS-kauppana (Foreign Military Sales) Yhdysvaltain hallitukselta aluevaikutteisia Guided Multiple Launch Rocket System Alternative Warhead (GMLRS AW) ja pistemaaliin vaikuttavia Guided Multiple Launch Rocket System Unitary (GMLRS UNITARY) ampumatarvikkeita. Hankinnan kokonaisarvo on noin 70 miljoonaa euroa ja sen rahoitus sisältyy Puolustusvoimien rahoituskehyyteen. Ampumatarvikkeiden toimitukset ajoittuvat vuosille 2016–2018. Ampumatarvikkeiden teollinen valmistaja Yhdysvalloissa on

Lockheed Martin.

Hankinnalla luodaan puolustusvoimille uutta kauaskantoista suorituskykyä, mahdollistetaan vuonna 2006 hankittujen raskaiden raketinheittimien entistä tehokkaampi käyttö ja monipuolistetaan niiden ampumatarvikevalikoimaa. Hankinnalla kyetään osaltaan korvaamaan Ottawan sopimuksen takia jalkaväki-miinoista luopumisesta aiheutunutta suorituskykyvajetta.

Ohjautuvien ampumatarvikkeiden käyttö on mahdollista vuosina 2012–2015 tehdyn heittimien ammunnan hallinnan päivityksen johdosta. Aluevaikutteinen ampumatarvike levittää sirpaleita räjähtäessään kohteen yläpuolella. Pistemaaliin vaikuttavan ampumatarvikkeen vaikutus sen sijaan perustuu räjähdys- ja painevaiikutukseen. Molempien kantama on noin 70 kilometriä. ■

Vedettävät tykit

Intialainen OFB-yhtiö toimittaa kolme modifioitua FH-77B-haupitsiin perustuvaa Dhanush-prototyypitykkiä Intian armeijalle käyttö- ja kunnossapitotestejä varten vuoden 2015 lopussa. Yhteensä tykkeitä on tilattu 114 kpl, ja niiden sarjatoimitukset alkavat vuosina 2016–2017. (JDW 16 September 2015)

Dhanush-tykki koeammunnoissa. Lähde: <https://www.sinodefenceforum.com/artillery-and-rocket-launchers-except-chinese.t7255/>

Intian vedettäviä 155 mm M777-tykkeitä koskeva hankintamenettely oli syyskuun puolivälissä kaupan yksityiskohdienten valmisteluvaiheessa. (JDW 23 September 2015)

Raketinheittimet ja raketit

Lockheed Martin on saanut Yhdysvaltain Armeijalta ensimmäisen tilauksen koskien uusimman tuotantoversion (Lot 10) pistemaaliraketteja (**Unitary**) ja aluemaaliraketteja (**AW**). Tilauksen arvo on 227 MUSD. Sopimus sisältää myös Bahrainille ja Arabiemiraateille toimitettavia raketteja. (Im Sept 15, 2015)

Suomi on esittänyt pyynnön saada ostaa 240 rakettia MLRS-raketinheittimiinsä. Ehdotettu kauppa sisältää 40 raketikasettia, joista 15 varustetaan 90 M31A1-piste-vaikutusraketilla ja 25 kasettia varustetaan 150 M30A1-alue-vaikutusraketilla. Molempien raketien kantama on noin 45 mailia (eli noin 72 km). Kauppa sisältäisi myös koulutusta, varaosia ja logistiikkaa. (JDW 18 November 2015)

Puolan armeija on allekirjoittanut sopimuksen pyöräalustaisen **WR-300 HOMAR** – raketinheittimien valmistamisesta HSW-yhtiön kanssa. 20 heittintä on tarkoitus toimittaa vuosina 2018–2022. (MT Summer 2015)

WR-300 Homar. Lähde: http://military-informant.com/wp-content/uploads/2014/09/5151033057252_o_zps540f5dc6.jpg

Tykkien ampumatarvikkeet

Alankomaat tilaa 155 mm Excalibur 1b -ammuksia Raytheon-yhtiöltä. Siitä tulee Ruotsin jälkeen toinen eurooppalainen asiakas. Ensimmäisten toimitusten oletettiin alkavan vuoden 2015 lopulla. Hollanti ampuu Excalibureja Pzh2000-panssarihaupitsilla, jolloin voidaan saavuttaa 50 km kantama. (ray Sept 8 2015)

Excalibur 1b on hyväksytty käytettäväksi myös vedettävään M198-haupitsin kanssa. Samalla M198:n kantama pitenee 40 km:iin ja sille mahdollistuu 2 m ampumatarkkuus. (ray Aug 21, 2015)

Orbital ATK:n 155 mm PGK-ohjaussytyttimen ensimmäinen tuotantoerä on läpäissyt vastaanottotarkastustestit. Niissä saavutettiin 10 m keskimääräinen tarkkuus sekä turvallisuus- ja luotettavuusvaatimukset täyttyivät. (MT 10/2015) Yhden sytyttimen hinnaksi arvioidaan noin 10 000 USD. (MT Summer 2015)

Maavoimien vaikuttamisharjoituksen tunnuslukuja

Raskaat aseet		Henkilöstö	n. 3400
130K54	25	Ajoneuvot	n. 1000
120KRH	27	Tuliasemat	139
298RSRAKH06	2	Tulenjohtopaikat/-alueet	86
81KRH	9		
	yht. 63	Epäsuorantulen yksiköt	
Ampumatarvikkeet		Patteristo	3
Tykistö 130 mm	4086	Kranaatinheitin komppania	4
298RSRAKH06	36	Kranaatinheitinjoukkue	1
120KRH	3516	(120KRH)	
81KRH	1125	Raskas raketinheitinpatteri	1
	yht. 8763	<u>Kevyt kranaatinheitinjoukkue</u>	<u>3</u>
			yht. 12

Suomen tasavallan presidentin avoimen kirjeen luovutustilaisuus Museo Militariassa. Vasemmalta Risto Mäkelä, Esko Hasila, museoneuvos Jaakko Martikainen, Kari Vilamo ja Aimo Hattula.

Aselajimuseon johtajalle harvinainen tunnustus

TEKSTI: PEKKA KOSKINEN, KUVA: SIRKKA OJALA, MUSEO MILITARIA

Tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** myönsi Valtioneuvoston istunnossa joulukuun 12. päivänä 2015 hämeenlinnalaisen kolmen aselajin sotahistoriallisen erikoismuseon johtajalle everstiluutnantti evp. **Jaakko Martikaiselle** museoneuvoksen arvon.

Arvonimiryhmiä on 15. Museoneuvos kuuluu seitsemänteen ryhmään, samaan, jossa ovat muun muassa hallitusneuvos, kunnallisneuvos ja lääkintäneuvos. Presidentin esittelyssä museoneuvoksen arvo on vuosina 1918–2015 myönnetty vasta yhdeksän kertaa. Ensimmäisen kerran näin tehtiin vuonna 1986, jolloin sen sai filosofian maisteri **Jorma Heinonen** Vantaalta. Vuonna 2011 puheena oleva arvonimi myönnettiin kolme kertaa, ja joka kerralla saajana oli nainen. Heistä on erityisesti mainittava Suomen Museoliiton pääsihteeri **Anja-Tuulikki Huovinen**. Seuraavan kerran arvonimi myönnettiin vuonna 2015 – museonjohtaja Jaakko Martikaiselle.

Museoneuvoksen arvo on todella harvinainen. Kului 68 vuotta, ennen kuin se ensimmäisen kerran myönnettiin, ja sen jälkeen myöntö on tapahtunut runsaan kolmen vuoden välein. Yhdeksännen museoneuvoksen arvo tuli museonjohtaja Jaakko Martikaiselle. Miksi näin tapahtui, on kysymys, johon tässä artikkelissa haetaan vastausta.

Museomies Martikainen

Jaakko Martikainen teki elämäntyönsä armeijassa. Palvelusvuosia hänelle kertyi 30. Eläkkeelle hän jäi everstiluutnantin arvoisena vuonna 2000. Siitä alkoi hänen toinen elämänsä, johon kuului antautuminen menneisyyden palvelukseen.

Nykyinen Museo Militaria on kolmen aselajin – pioneeri-, tykistö- ja viestiaselajit – sotahistoriallinen museo. Se on kolmen yksittäisen museon yhdistelmä, joista vanhin oli Pioneerimuseo. Pioneerimuseo sijaitsi alun perin Koriolla. Puolustusvoimien joukkojen uudelleenorganisointi johti kuitenkin museon toiminnan keskeytymiseen vuosiksi 1994–2002. Tuolloin Miehikkälään siirtynyttä museota ei vielä avattu. Se tapahtui vasta vuonna 2007. Edellisenä vuonna hankkeen projektipäälliköksi oli kutsuttu everstiluutnantti evp Jaakko Martikainen. Hän hyppäsi, kuten hän itse on luonnehtinut, liikkuvaan junaan, eikä aikaa projektin päättymiseen ollut enää jäljellä kuin reilu puolitoista vuotta.

Everstiluutnantti evp Jaakko Martikaisella, josta Pioneerimuseoprojektin jälkeen tuli Pioneerimuseon johtaja, oli ominaisuuksia, joita tarvitaan projektityöskentelyssä ja museotyössä: käsitys siitä, mitä pitää tehdä, ja siitä, mistä tarvittava tieto löytyy,

sekä halu tehdä työtä. Hän perehtyi perusteellisesti Museolakiin ja sen nojalla annettuun asetukseen, Suomen Museoliiton ohjeisiin, osallistui Kymenlaakson maakuntamuseon kursseille ja loi kontaktit museomaailmaan. Hänellä oli halu oppia museoalaa voidakseen toimia tehokkaasti uudessa tehtävässään – Pioneerimuseon johtajana. Museo avattiin yleisölle 30.6.2007. Tehtävän menestykselliselle hoidolle oli eduksi pioneeriaselajin tarkka tuntemus.

Puolustusvoimat linjasi 4.4.2012 sotilasmuseotoiminnan perusteet uudelleen. Sen vuoksi Miehikkälässä toiminut Pioneerimuseo, Riihimäellä toiminut Viestimuseo ja Hämeenlinnassa toiminut Suomen Tykistömuseo esitettiin yhdistettäväksi yhdeksi kolmen aselajin museoksi, jonka sijaintipaikka olisi Linnankasarmi Hämeenlinnassa ja siellä Suomen Tykistömuseon käytössä olleet tilat. Koska Tykkimiehet ry, Pioneeriaselajin Liitto ry ja Viestikiltojen Liitto ry päättivät yhdistää voimansa ja luoda uuden kolmen aselajin integroidun museon, oli uusi projekti vailla vetäjää. Vuonna 2012 tehtävään kutsuttiin Jaakko Martikainen. Projektista tuli mittava.

Kaikki kolme museota olivat olleet yksityisiä, ja sellainen tuli uudestakin museosta, Museo Militariasta. Sen omistaa ja sitä hallinnoi Suomen Tykistö-, Pioneeri- ja Viestimuseoyhdistys ry, jonka perustavan kokouksen koollekutsujana Martikainen toimi. Vuonna 2012 Martikainen oli sekä Pioneerimuseon että Suomen Tykistömuseon johtaja. Hänen tehtävänä oli kolmen museon hallittu alasajo ja Museo Militarian rakentaminen. Viimeksi mainittu tehtävä merkitsi esimerkiksi arkistokaavan ja integroidun näyttelykonseptin luomista, näyttelykäsikirjoitusten teettämistä ja näyttelyiden pystyttämistä määräaikaan mennessä. Kolmen museon alasajo taas tarkoitti niissä olleen arkisto-, kirjasto- ja esinemateriaalin lajittelua, luettelointia ja kuljetusta.

Museoneuvos Martikainen

Museoaineita ovat historia, taidehistoria ja museologia vain muutama mainitakseni. Se, että Jaakko Martikainen on upseeri, merkitsee sitä, että hänellä on tietoa Suomen ja maailman menneisyydestä. Museologian perusteet Museo Militarian johtaja on oppinut käytännössä. Hän on vienyt onnistuneesti läpi kaksi isoa museoalan projektia, tuntee Museolain, museoalaan liittyvät säännöt ja ohjeet ja on toiminut Pioneerimuseon ja Suomen Tykistömuseon johtajana. Nyt hän on Museo Militarian johtaja.

Olen kysynyt itseltäni, miksi museonjohtaja Martikaisesta tehtiin museoneuvos Martikainen. Edellä esittämäni riittääköön vastaukseksi. ■

Satakunnan tykistörykmentille uusi komentaja

SIRKKA OJALA

Satakunnan tykistörykmentin lippu siirtyi **Paavo Keskiruusilta** everstiluutnantti **Jarmo Kiikalle** kuulaana syyspäivänä pienen kutsuvierasjoukon silmien edessä 28. lokakuuta 2015. Komentajanvaihto suoritettiin Pohjankankaalla Niinialossa sotilaallisen koruttomasti SATTR:n ampumaharjoituksen yhteydessä.

Everstiluutnantti Keskiruusi toimi rykmentin komentajana kolme vuotta ja kaksi kuukautta. Puheessaan hän totesi ottaneensa komentajan tehtävän haasteena vastaan mutta oli luottavaisin mielin, koska hän tiesi saaneensa johtoonsa hienon joukkoyksikön ja ammattitaitoisen henkilöstön sekä hyvän varusmiesaineksen. Kokemusta komentajan tehtävästä olikin jo kertynyt Tykistökoulun johtajana. Keskiruusin mukaan työn tulokellisuus osoittaa menestys sekä valtakunnallisissa että alueellisissa koulutustapahtumissa sekä koulutuksen tason mitta-

uksissa. Muu muassa vuonna 2014 Rovajärvellä saavutettiin MVH:llä Patteriston sarjan voitto. Lisäksi vuonna 2015 SATTR runkona ja perustama TSTOS oli kolmessa sarjassa yhdessä ensimmäinen ja kahdessa toinen. Lisäksi taitoja on päästy osoittamaan myös kansainvälisesti kuten KRHK Latviassa kesällä 2015.

Keskiruusi kertoi, että koulustehtävien lisäksi rykmentissä on tehty laajaa alueellisen tykistön, raketinheittimistön, kranaatinheittimistön ja sääpalvelun tutkimus- ja kehittämistyötä. Näiden lisänä on ollut vielä ohjesääntö- ja varomäärästyö.

Paavo Keskiruusi arvioi, että hänen työjastaan kului vuosina 2012–2014 noin 20 % Puolustusvoimauudistuksen suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen. Uudistuksessa hänen tavoitteinaan olivat mahdollisten tappioiden minimointi, monipuolisen ja elinvoimaisen rykmentin luominen sekä uuden Porin pri-

Marraskuun 2015 alussa Paavo Keskiruusi siirtyi Niinialosta kohti uusia puolustusvoimien haasteita. Vaihtotilaisuudessa hänelle luovutettiin rykmentin perinteinen muistolahja, joka varmasti tuo mieleen aina silmiin sattuessaan palvelusajan Satakunnan tykistörykmentissä.

kaatin ja Säskylä-Niinialon varuskunnan toimijoiden mahdollisimman kitkaton toiminnan aloittaminen vuoden 2015 alussa. Keskiruusi arvioi, että Puolustusvoimauudistuksen eteen tehty työ on jo tuottanut tulosta, mutta asiaa voidaan hänen mukaansa arvioida objektiivisemmin vasta kahden vuoden kuluttua.

Rykmentin uusi komentaja everstiluutnantti Jarmo Kiikka palveli ennen Niinialoon siirtymistään maanpuolustuskorkeakoulun (MPKK) sota-aidon laitoksella. Kiikka totesi, että tulee komentajana

kiinnittämään erityistä huomiota palvelusturvallisuuteen. Toisena tärkeänä asiana Kiikka mainitsi oikeudenmukaisen kohtelun jokaisella tasolla sekä toistokoulutuksen osaamisen kehittämisen keskeisenä tekijänä. Kiikan mukaan tärkeää on myös tasapuolisuus motivaation säilyttämiseksi jokaisessa perusyksikössä. Kiikka kehotti myös oman ammattitaidon kehittämiseen ja piti siinä erityisen tärkeänä rehellisen palautteen merkitystä. Hän totesi, että joka päivä meillä on mahdollisuus oppia jotakin uutta. ■

◀ ◀ Satakunnan tykistörykmentin lippu siirtyi uusiin käsiin, kun everstiluutnantti Paavo Keskiruusi luovutti lipun vähän haikeissa tunnelmissa everstiluutnantti Jarmo Kiikalle.

◀ Everstiluutnantti Jarmo Kiikka korosti puheessaan palvelusturvallisuuden tärkeyttä.

”Susitalo” paloi aamuyön tunteina, ja aamulla oli kauniista talosta jäljellä vain savuavat rauniot.

Muistoja Niinisalon ”susitaloista”

TEKSTI: HANNU VETTENRANTA

KUVAT: VILLE VETTENRANTA, HANNU VETTENRANTA, SA-KUVA

Jatkosodan päättyessä Niinisalon varuskunta-alue oli miltei tyhjä joukoista. Laitoksista oli ainoastaan jäänyt toimintaan Koeasema, joka oli siirtynyt Niinisaloon Utista jo ennen talvisotaa lokakuussa 1939, sekä Kaasusuojelukoulu, joka oli siirretty Santa-aminasta vuonna 1944. Paikalla oli Upseerikoulun sekä Puolustusvoimien rauhan aikaiseen kokoonpanoon siirtymisen yhteydessä perustetun Jääkäripataljoona 2:n henkilökuntaa. Varusmiehiä oli ainoastaan pieni komennuskunta, joka oli majoitettu Kaasusuojelukouluun. Upseeristoa oli majoittuneena muun muassa vuonna 1938 valmistuneeseen Salonharjuun.

Oli selvää, että huono asuntotilanne varuskunnassa

jarrutti uusien joukkojen siirtämistä paikkakunnalle. Ratkaisua asuntokysymykseen haettiin nopeasti sotien jälkeisen ajankohdan ollessa kuitenkin huono: määrärahat olivat riittämättömät, rakennustarvikkeista oli kova puute eikä aina ollut työvoimaakaan saatavana. Vuonna 1947 Puolustusministeriö toteutti ratkaisun varsin erikoisella tavalla. Ministeriön suunnitelma käsitti kuuden hirsitalon rakentamisen varusmiestyövoimalla – perustettiin Puolustusministeriön Rakennustyökomppania, johon komennettiin varusmiehiä eri puolilta Suomea. Selvä asia oli, että yksiköiden väeplet eivät komentaneet matkaan ihan parasta ainestaan.

Rakennukset oli päätetty rakentaa hirrestä. Tarvittavat

hirret saatiin korsutyömailta. Tiilet tuotiin Haminasta, jossa ne oli purettu pommituksessa vaurioituneista rakennuksista. Rakennukset saivat heti lempinimen ”susitalot”, mikä kuvaa hyvin niiden tasoa. Rykmentin komentaja **J. Edgren** huomautti huoltokertomuksessaan jo vuonna 1949 asuntoja olevan riittävästi, mutta ”susitalot” saivat osakseen runsaasti kielteistä arvostelua. Sen aikaiset asumisvaatimukset eivät olleet suuret, mutta vieläkin on joukossamme entisiä asukkaita, jotka muistelevat, miten aurinko saattoi paistaa hirsien välistä ja miten kuuluvuus ja näkyvyys asunnosta toiseen oli esteetön. Ensimmäisenä rakennusvuonna 1948 valmistui kolme taloa ja seuraavan vuoden huhtikuun

hun mennessä loput, jolloin myös Rakennustyökomppania lakkautettiin. Talojen valmistuminen mahdollisti Kenttätukirykmentti I osien siirron Niinisaloon vuoteen 1949 mennessä.

Muistoja

Kuullessani viime joulukuun 1. päivän aamuvarhain uutisen ”susitalon” palosta Niinisalossa tuli mieleeni **Ismo Kallion** laulama kappale: ”Vanha seis-ka revittää”. Ensimmäinen kotimme oli juuri ollut kyseisessä talossa. Palanut talo ei kuitenkaan ollut seis-ka ystäväperhe rakennus 42, jossa moni tuttu ja oli asunut. Muutimme itse taloon numero 44 vuonna 1966. Kotimme (kaksi huonetta ja keittiö) oli hieno ja mukava edelliseen verrattu-

na. Olimme asuneet edellisen talven Niinisalon kylällä asunnossa, jossa sangossa ollut vesikin oli aamuisin jäänytynyt. Sitä paitsi talot oli juuri kunnostettu sen aikaisia vaatimuksia vastaaviksi. Oli tullut keskuslämmitys, sähköhella keittiöön. Seinät oli tiivistetty ja niihin oli naulattu ”pinkopahvi”, jonka päällä oli harmaa tapetti – luonnollisesti samanlainen kaikissa asunnoissa. Entiseen siivouskomereroon oli rakennettu WC, jolloin pihalla olleet liiteri- ja käymälärakennukset oli purettu tarpeettomina.

Nuorelle parille asunto ”susitalossa” oli onnenpotku, sillä varuskunnan kaikki asunnot olivat täynnä ja niihin piti jonottaa ja tehdä asuntolautakunnalle hyvin perusteltu esitys asunnon tarpeesta. Asunto sinänsä oli viihtyisä ja lämminkin, koska talomme oli lähellä lämmönjakopistettä. Lasten kannalta talot olivat mukavia, ja lapset suorastaan rakastivat näissä asumista. Olihan sadepäivinä mukava järjestää talon läpi kilpajuoksu, joka kiersi ullakkokerroksen kautta. Voi sitä jyskettä! Ullakkokerroksessa oli asukkaiden varastotiloina komerot, joihin jotkut tekivät nukkumapaikkoja kesäksi.

Naapurien keskustelua ei voinut olla kuulematta. Yöaikaan saattoi kuulla vauvojen sydäntä särkevät yöitkut. Lapset tunsivat kaikki toisensa ja kulkivat vierailulla ystäviensä luona eksymättä, vaikka kaikki talot olivatkin samanlaisia. Ihan samaa ei voi kertoa lasten isukeista, jotka joskus saattoivat harhailta sovittamaan avainta väärään oveen. Kellarikerroksessa oli jokaiselle oma varastotila, jossa oli hyvä askarrella. Toiset tekivät kankaanpääläisille kenkätehtaille jopa suutarin töitä tässä tilassa, jossa oli myös pieni kellarikomero. Ensimmäisenä kesänä laitoimme hilloja ja mehuja sekä kasvatimme perunoita läheisellä asukkaille tarkoitetulla pellolla. Talvea ne eivät nähneet, koska lämmitysputket

kulkivat kellarin läpi pilaten sadon. Aika kultaa muistot, sanotaan. Mielestäni asuinvuodet ”susitalossa” olivat hyvää ja mukavaa aikaa.

Nykypäivää

1960-luvun lopulla alkoi moni perhe mielitellä omaa asuntoa varuskunnan ulkopuolelta. Hyvinvointi oli lisääntynyt, autoja alkoi ilmestyä pihoille, lasten harrastukset suuntautuivat varuskunnan ulkopuolelle. Yhä useampi teki ratkaisun omasta talosta. Näin alkoi rakentaminen niin Kankaanpäässä kuin Niinisalon kylälläkin. Kymmeniä perheitä muutti 1970-luvun alussa omaan asuntoihinsa. Tämän seurauksena tyhjeni asuntoalue ”susitaloista” alkaen. Alkoi asuntoalueen hiljaiselo. Auraamattomat pihat ja vaneriset luukut joidenkin ”susitalojen” ikkunoissa kertoivat korutonta kieltään ”Ruususen unesta”.

Taloista osa on ollut autiona monet vuodet. Muutamia niistä on yritetty myydäkin mutta huonolla tuloksella. 2000-luvun alussa asuntoalue siirtyi Kruunuasunnot Oy:n omistukseen ja sitä on alettu kunnostaa siviiliasumiseen alueen alkuperäinen luonne säilyttäen. Syksyllä 2015 MediVida Oy vuokrasi kolme vuosikautta tyhjänä ollutta taloa turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukseksi. Näistä keskimääräinen tuhoutui rajussa tulipalossa 1.12.2015 korjauskelvottomaksi. Poliisin mukaan palo oli tahallisesti syytetty. Palo ei kuitenkaan estänyt suunnitelmia, vaan kahteen jäljelle jääneeseen taloon perustettiin vastaanottokeskus.

Lähteet:

Kuosa Kalle: Niinisalon varuskunta 1985

Kivimäki Jouko: Tykistöprikaati 20 vuotta 2012

Niinisalon varuskunta 60 vuotta jublajulkaisu 1995

Wikipedia

Puolustusvoimien Rakennustyökomppania rakenteilla olevan ”susitalon” edessä.

”Susitalojen” piha-alueet olivat avarat ja lapsiystävälliset.

Faktaa ”susitaloista”

Asuinrakennukset: 41–46 ”susitalot”

Viimeiset talot valmistuivat: 1949

Tilavuus: 2045 m³

Suunnittelija: Puolustusministeriö

Rakennuksia on kuusi, joissa kussakin on kahdeksan asuntoa.

Näistä yksi (rak. 42) on palanut.

KILTA- JA KOKOUSSIVUT

Kilta- ja kokoussivuilla tarkoitettu materiaali sekä myös loppuvuoden 2016 merkkipäivät ja merkkipäiviin tulleet muutokset ja ilmoitukset merkkipäivän julkaisematta jättämisestä pyydetään toimittamaan ennen seuraavan numeron aineistopäivää Juhani Sunille, osoite Käypolku 1 D 11, 13500 Hämeenlinna, kiltasivut.tulikomentoja(at)gmail.com, mpk 0440 478 602 tai mpt 040 451 5229

Numeron 2/2016 aineistopäivä on 10.5.2016 ja ilmestymisviikko 24.

Tykkimiehet ry

Tulevia tapahtumia:

HALLITUKSEN TULEVIA KOKOUKSIA

Hallituksen kokous 2/2016 pidetään 6.3.2016 klo 13.30 alkaen. Kokouspaikkana on Ravintola Tekniskan salit, Eerikinkatu 2, 00100 Helsinki.

TYKKIMIEHET RY SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS

Tykkimiehet ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään Suomen Tykistön päivänä 6.3.2016 klo 15.00–16.00. Kokouspaikkana on Ravintola Tekniskan salit, Eerikinkatu 2. 00100 Helsinki. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen määräämät kevätkokoukselle kuuluvat asiat.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Kari Vilamo**, Temppeleinkatu 4 B 17, 00100 HELSINKI, mp 050 325 2790, kari.vilamo@gmail.com

Sihteeri **Kari Halonen**, Kasavuorentie 16 A 3, 02700 Kauniainen, mp 040 575 9966, kari.halonen(at)kolumbus.fi

Yhdistyksen internetsivut:

www.tykkimiehet.fi

Pankkiyhteys: Nordea 212418-11053

Kenttätykistökerho ry ja Uudenmaan tykistökilta ry

Tulevaa toimintaa:

Kenttätykistökerhon ja Uudenmaan Tykistökullan kevätohjelmaa.

Perussuunta koulutus- ja kilpailutapahtuma. Aika: 18.-20.3.

Paikka: VIRO, TAPA

Ilmoittautuminen ja lisätiedot: [jyrppy\(at\)hotmail.com](mailto:jyrppy(at)hotmail.com)

Mahdollisuus saada Viron tykistökoululla opetusta kuinka asiat tehdään NATO-armeijassa. Vesistön ylitys Hki-Tallinna tapahtuu pe iltana ja kimpakyydillä ajamme Tapaan, joka on 90km Tallinnasta itään. Lauantaina koulutusta ja sunnuntaina taidot mitataan. Paluu Helsinkiin illalla.

Hedberg 2016, koulutustapahtuma.

Aika: 1.-3.4. Paikka: Niinisalon varuskunta. Ilmoittautuminen MPK:n sivustolta. Kattava koulutus TJ/T-as tehtävistä Tykistökadettien toimesta.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Janne Hänninen**, Hopeatie 20 B 43, 00440 Helsinki, mp 050 312 0934, [puheenjohtaja\(at\)ktkerho.fi](mailto:puheenjohtaja(at)ktkerho.fi).

Varapuheenjohtaja **Oskari Matilainen**, Sihteeri **Aki Mäkirinta**, [sihteeri\(at\)ktkerho.fi](mailto:sihteeri(at)ktkerho.fi). Rastastonhoitaja **Patrick Hjelt**. Ase- ja urheilu: **Jorma Kainulainen**, Nuorisio: **Tapio Laakso**. Lohjan Patteri: **Raine Mönkkönen**

Killan verkkosivut: www.tykistokilta.net. KT-kerhon verkkosivut: www.tykisto.fi

Jääkärytykistön Kilta ry

KOKOUSKUTSU

Jääkärytykistön Kilta ry:n vuosikokous järjestetään Kerhoravintola Seiskassa Suomenkasarmi rakennus 7 13130 Hämeenlinna torstaina **3.3.2016** klo **18.00**. Kokouksessa käsitellään killan sääntöjen määräämät asiat. Ennen kokousta tykistöaiheinen esitelmä. Kahvitarjoilu. Tervetuloa!

ELOKUVANÄYTÖS

Kilta järjestää **23.2.2016 klo 18.00** elokuvanäytöksen: Raskas Patteristo I:n Asemaanajonäytös dokumenttiosuus kesto 16 minuuttia.

Paikka: Museo Militarian elokuvateatteri (Vanhankapunginkatu 19, Hämeenlinna) Näytökseen ovat tervetulleita myös muiden tykistökiltojen jäsenet.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Ilkka Vahtokari**, Cygnäuksenkatu 3 as 2, 13130 Hämeenlin-

na, mp 040 5021 929, [ilke.vahokari\(at\)gmail.com](mailto:ilke.vahokari(at)gmail.com), sihteeri **Juhani Suni** Käypolku 1 D11 13500 Hämeenlinna, mp 0440 478 602, [juhani.suni\(at\)pp1.inet.fi](mailto:juhani.suni(at)pp1.inet.fi). Tiedotussihteeri **Sirkka Ojala**, Kiveliönkatu 12, 33580 Tampere, mp 050 3688460 [sirkka.ojala\(at\)gmail.com](mailto:sirkka.ojala(at)gmail.com)

Killan sähköposti: [jaakarivykistonkilta\(at\)gmail.com](mailto:jaakarivykistonkilta(at)gmail.com). Killan verkkosivu: www.jaakarivykistonkilta.fi

Kainuun Tykistö- ja Heittimistökipilta

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Timo Härkönen**, mp 0445572457, sihteeri **Antti Laakkonen**, mp 0452097505,

Killan sähköposti:

[kilta\(at\)kaithkipilta.fi](mailto:kilta(at)kaithkipilta.fi), jäsensihteeri **Ville Tuovinen**, [jasensihiteeri\(at\)kaithkipilta.fi](mailto:jasensihiteeri(at)kaithkipilta.fi).

Hallitus: [hallitus\(at\)kaithkipilta.fi](mailto:hallitus(at)kaithkipilta.fi)

Karjalan Tykistökilta ry

Tapahtunutta:

Syyskokous ja Karjalan tykistörykmentin perinnepäivä 30.10.

Syyskokous pidettiin perinteiseen tapaan Vekaranjärvellä rykmentin perinnepäivänä. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kiltaveli **Matti Tiuhonen** ja sihteeriksi killan sihteeri **Sini Timonen**. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset syyskokousasiat, muun muassa vuoden 2016 toimintasuunnitelma sekä talousarvio. Killan vaakaasta taloudellisesta tilanteesta johtuen jäsenmaksuksi vahvistettiin edelleen 23 euroa.

Killan hallituksen puheenjohtajana jatkaa **Jaakko Janhunen**. Hallituksen erovuoroisista jäsenet **Maija Leskinen** ja **Hilla Puhakka** valittiin edelleen hallitukseen Valtuuskunnan puheenjohtajana jatkaa **Keijo Kaihoniemi** ja varapuheenjohtajana Karjalan tykistörykmentin komentaja everstiluutnantti **Jukka Saarela**.

Toiminnantarkastajiksi valittiin Olli Kröger ja Leo Pyöriä sekä varatoiminnantarkastajiksi Leo Laurila ja Ensio Töttö.

Kokouksen jälkeen Karjalan tykistörykmentin komentaja everstiluutnantti **Juk-**

ka Saarela ja killan puheenjohtaja **Jaakko Janhunen** laskivat seppeleen KTR 2:n muistomerkillä. Tämän jälkeen kiltalaiset osallistuivat perinnepäivän muihin juhlatilaisuuksiin.

Vierailu tykistön ja heittämistön ampuma- ja tulenkäyttöharjoitukseen 9.11.

Kiltalaiset pääsivät jälleen tutustumaan 122 H 63 -tykkikaluston sekä heittämistön ammuntaan ampuma- ja tulenkäyttöharjoituksessa Pahlkajärvellä. Mukana vierailulla oli myös Mikkelin kenttätykistökillalaisia.

Hallituksen järjestäytymiskokous

12.1.2016

Killan hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 12.1. Kouvossa. Kokouksessa valittiin hallituksen toimihenkilöt eri vastuu-tehtäviin.

Tulevaa toimintaa:

Tutustuminen Reserviupseerikouluun 2.3.2016

Keskiviikkona **2.3.** vierailimme Reserviupseerikoulussa. Ohjelma alkaa klo 17.30. Tutustumme uudistuneeseen koulutukseen ja koulun uuteen organisaatioon. Bussikuljetus Lappeenrannasta lähtö klo 16.00 Peltoalan koulun tilausajopysäkillä josta reittiä Huhtiniemi - Kourula - VT6 - Taavetti Pitkä-Shell pysäkki - Pyhäntö - Hamina. Bussikuljetus Kouvola matkakeskuksesta klo 16.30 reittiä: Myllykosken keskustan huoltoasema - Inkeroinen linja-autoasema VT15 - Hamina. Ilmoita mistä tulet kyytiin. Ilmoittautumiset 25.2. mennessä varapj. puh. 040 5478442 tai sähköpostitse [pj\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:pj(at)karjalantykistokilta.fi)

KOKOUSKUTSU

Kevätkokous Lappeenrannassa

13.4.2016

Kevätkokous pidetään Lappeenrannan Upseerikerholla (tykistöä) 13.4. klo 18.00. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset kevätkokousasiat. Esitelmän tilaisuudessa pitää Karjalan tykistörykmentin komentaja everstiluutnantti Jukka Saarela. Kokouskutsu lähetetään myös jäsentiedotteen mukana. Tervetuloa!

Tutustuminen 1. Logistiikkarykmentin toimipisteeseen ja räjähdekeskukseen Ähtärissä sekä Suomen Ilmavoimienmuseoon

19. - 20.5. vierailimme 1. Logistiikkarykmentin toimipaikassa ja PV:n Räjähdelaitoksella Ähtärissä Lisäksi tutustumme matkalla Suomen Ilmavoimienmuseoon. Bus-sireitti ja aikataulu: Lappeenranta, Peltolan koulun pysäkki klo 7.00 – Kourula, Tikan pysäkki – VT6 – Kouvola, Matkakeskus klo 8.20 – Mikkelin, tori n. klo 9.50 - Jyväskylä jne. Matkan varrelta pääsee myös kyytiin. Majoittuminen Ähtärissä hotelli Mesikämmentä. Kustannukset: lähtijöitä 20 - 30 henk. 185 - 165 euroa, sisältäen kuljetus, majoitus 2hh, sauna, aamiaiset, lounas x 2 ja päivällinen. Tiedustelut ja ilmoittautuminen **Olli Kröger** puh. 040 592 9804 tai [olli.kröger\(at\)gmail.com](mailto:olli.kröger(at)gmail.com)

Ilmoittautuminen ja matkalasku **31.3.2016** mennessä killan tilille FI76 57500 120 256756.

Tutustuminen tulenkäyttöharjoitukseen 19.5.

Kiltalaisilla on mahdollisuus tutustua ampuma- ja tulenkäyttöharjoitukseen Pahlkajärvellä torstaina 19.5. Kokoontuminen varuskunnan pääportin pysäköintialueella klo 10.00, josta bussikuljetus Pahlkajärvelle. Suunnitelmassa on tutustua MUAS-tiedustelulennokkiin sekä kevyen krh:n ja AMOS-komppanian sekä kevyen patteriston tulyksiköihin. Tilaisuus päättyy noin klo 15.

Ilmoittautumiset **12.5.** mennessä sähköpostitse [pj\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:pj(at)karjalantykistokilta.fi) tai puhelimitse varapj. 040 5478 442.

Talkooretki Museo Militariaan 21.5.

Talkooretki ja kiltatykin sekä muiden museoykkien kunnostaminen Hämeenlinnassa Museo Militariassa lauantaina **21.5.** Tutustutaan samalla uusimpiin näyttelyihin. Talkoisiin järjestetään yhteiskuljetus. Ilmoittautumiset **16.5.** mennessä varapj. puh. 040 5478442 tai sähköpostitse [pj\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:pj(at)karjalantykistokilta.fi)

Kilta Facebookissa

Karjalan Tykistökillta löytyy nyt myös Facebookista. Käy katsomassa ja tykkäämässä <http://www.facebook.com/KarjalanTykistokiltaRy?ref=ts>

Tietoa tulevasta tapahtumista

Tulevista tapahtumista lisää tietoa Karjalan Prikaatin kilpi- ja Tulikomentoja –lehdissä sekä killan kotisivuilla osoitteessa www.karjalantykistokilta.fi. Jäsentiedote lähetetään kaikille jäsenille maaliskuun aikana.

Kilta tuotteiden myynti

Kiltatuotteiden myynti Lappeenrannassa: ERÄSAIMAA osoite Kievarinkatu 5, 53100 Lappeenranta. Kiltatuotteita voi tiedustella myös hallituksen jäseniltä ja killan tilaisuuksista.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Jaakko Janhunen**, Kumpulie 7 A, 45200 Kouvola, mp 040 592 4445,

[pj\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:pj(at)karjalantykistokilta.fi). Varapuheenjohtaja **Erkki Rika**. Yleissihteeri **Sini Timonen**, mp 040 755 0575, [yleissihteeri\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:yleissihteeri(at)karjalantykistokilta.fi). Jäsen sihteeri **Maija Leskinen**, Haukjärventie 96, 46230 Valkeala, [jasensihiteeri\(at\)karjalantykistokilta.fi](mailto:jasensihiteeri(at)karjalantykistokilta.fi). Tiedotusvastaava **Lasse Valjakka**, Va-

rastovastaava **Hilla Puhakka**. Hallituksen muut jäsenet: **Tuomas Kola**, **Olli Pasila** ja **Timo Rintanen**.

Jäsenasiat, uudet jäsenet ja osoitteenmuutokset ilmoitetaan killan kotisivuilta tai jäsenihteerille sähkö- tai kirjepostia käyttäen.

Lahden seudun Tykistökillta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja: **Jorma Sovinen**, Hämeenkatu 7 A 11, 15110 Lahti, mp 040 5577 269, [jorma.sovinen\(at\)phnet.fi](mailto:jorma.sovinen(at)phnet.fi). Varapuheenjohtaja **Juha Tarnanen**, Vesijärvenkatu 52 A 6, 15140 Lahti, [kultatyto\(at\)tarnanen.inet.fi](mailto:kultatyto(at)tarnanen.inet.fi). Sihteeri: **Olli Eerola**, Maitotie 2 B 9, 15510 Nastola, mp 0400 494572, [olli.eerola\(at\)meubeltra.fi](mailto:olli.eerola(at)meubeltra.fi). Rahastonhoitaja **Pentti Korpimies**, Petäjäkatu 27, 15900 Lahti, mp 040 5750 772, [pentti.korpimies\(at\)phnet.fi](mailto:pentti.korpimies(at)phnet.fi)

Koulutusjaos Rihlan puheenjohtajana toimii johtokunnan jäsen **Ari Sausta**, Kuningattarenkatu 40 B 17, 17900 Loviisa, [ari.sausta\(at\)pp.inet.fi](mailto:ari.sausta(at)pp.inet.fi), mp 0400 994 422

Mikkelin Seudun Kenttätykistökillta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Risto Pöntinen**, Mankalintie 10, 50200 Mikkelin, 050 500 177 617, [r.pontinen\(at\)surffi.fi](mailto:r.pontinen(at)surffi.fi). Varapuheenjohtaja **Alpo Leinonen**, Mäntypöllinkuja 6 N, 50170 Mikkelin, 044 055 5195, [alpo.leinonen\(at\)gmail.com](mailto:alpo.leinonen(at)gmail.com). Sihteeri **Seppo Pirinen**, Karkialammentie 1, 50150 Mikkelin, mp 040 7444 131, [seppo.pirinen\(at\)surffi.fi](mailto:seppo.pirinen(at)surffi.fi). Rahastonhoitaja **Mirja Kauppinen**, Anselminkuja 1, 50600 Mikkelin, [mirja.a.kauppinen\(at\)gmail.com](mailto:mirja.a.kauppinen(at)gmail.com). Killan kotisivut ovat osoitteessa www.mikkelintykistokilta.fi

Pohjois-Karjalan Tykistökillta ry

KOKOUSKUTSU

Tiistaina **15.03.2016 kello 18.00** pidetään Pohjois-Karjalan Tykistökillta ry:n vuosikokous Ylämyllyllä Shell huoltoaseman kokoustiloissa Ylämyllyllä, Ylämyllyntie 77. Kokouksessa käsitellään sääntöjen mukaiset asiat. Kahvitarjoilu ennen kokousta. Tervetuloa. Hallitus.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja: **Veijo Walkky**, Jyrinpolku 1, 80400 Ylämylly, mp. 050 545 8297, [veijo.walkky\(at\)gmail.com](mailto:veijo.walkky(at)gmail.com). Jäsenasiat: **Jo-**

hannes Ryymin, Tanhukaari 2 A 17, 40520 Jyväskylä, mp 0400 762 407, *jo-hannes.ryymin(at)luukku.com*.

Pohjois-Suomen Tykkimieskilta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Raimo Nurmela**, Ala-Laanilantie 5 B 9, 90500 Oulu, pk (08) 5566 551. *raimo.nurmela(at)mail.suomi.net*

Riihimäen seudun Tykistökiilta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Juha Vatsia**, Riuttantie 184 1190 Riihimäki, mp 0400 516 990, *juha.vatsia(at)apricon.fi*. Sihteeri **Sami Saarinen**, Pälöntie 161, 12630 Sajanie-mi, mp 040 55 22 710, *sokki74(at)gmail.com*. Rahastonhoitaja **Lauri Gisselberg**, Karakatu 12 B 10 11120 Riihimäki, kp (019) 734 117, mp 0505246316, *lasse.gisselberg(at)elisanet.fi*. Killan verkkosivut löytyvät osoitteesta www.riihitykki.fi

Gillesartilleristerna inom Nylands Brigads Gille

Funktionärer:

Ordförande **Björn Holmberg**, Näl-dammsvägen 8 a 4, 00920 Helsingfors, tel 050 5637 729, *bhb(at)elisanet.fi*. Viceordf **Risto Lindgren**, Brunnsgratan 10, 10600 Ekenäs, gsm 040 5634 322
Besök våra hemsidor:
www.gillesartilleristerna.com
och www.mulliradio.net

Tykistörikaatin Kilta ry

KOKOUSKUTSU

Tykistörikaatin Kilta ry:n kevätkokous pidetään lauantaina **23.4.2016 klo 13.00** alkaen Sastamalassa ravintola Patruunassa (Vammaksenkatu 1, 38210 Sastamala). Sääntömääräisten asioiden lisäksi käsitellään killan sääntöjen uusimista. Kahvitarjoilu. Ennen kokousta on mahdollista lounastaa omakustanteisesti klo 12.00 alkaen. Lounaan vuoksi kokoukseen osallistujia pyydetään ilmoittautumaan jäsenkilloittain pääkillan sihteerille 13.4.2016 mennessä osoitteeseen *tuomas.h.j(at)gmail.com*.
TERVETULOA!

TULEVAA TOIMINTAA

Omaisten- ja kiltapäivä lauantaina **9.7.2016** Niinisalon varuskunnassa. Tar-

kempaa ohjeistusta seuraa kevään kuluessa. VEH-harjoitus ja killan ampumamestaruuskilpailu perjantaina 8.7.2016 Niinisalon varuskunnassa. Ilmoittautumiset harjoitukseen MPK:n koulutuskalenterin kautta 20.6.2016 mennessä (PorPr:n (Niinisalo) omaisten- ja kiltapäivä 1600 16 12029). Lisätietoja harjoituksesta antaa kurssinjohtaja Pauli Huhtamaa, mp 040 199 4220, *pauli.huhtamaa(at)sataedu.fi*

Pääkillan toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Matti Soini**, Uotsolantie 39 A 1, 38460 Sastamala, mp 045 851 4148, *mattitj.soini(at)gmail.com*. Varapuheenjohtaja **Kalevi Virtanen**, Peräalhontie 25, 29350 Palus, mp 044 210 0572, *kalevi.virtanen(at)dnaineternet.net*. Sihteeri **Tuomas Rantala**, Välimaankatu 1-5 D 57, 33500 Tampere, mp 050 378 7111, *tuomas.h.j(at)gmail.com*. Taloudenhoitaja **Hannu Vettenranta**, Jäkäläkatu 5, 38700 Kankaanpää, mp 044 530 5943, *hannu.vettenranta(at)dnaineternet.net*

Tykistörikaatin Killan paikallisosastot:

Porin Seudun Tykistökiilta

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Kalevi Virtanen**, Peräalhontie 25, 29350 Palus, mp. 044 2100 572, *kalevi.virtanen(at)dnaineternet.net*. Sihteeri/rahastonhoitaja **Pertti Onniskä**, Aarnintie 26, 28370 Pori, pk (02)6355 448, mp 0500 590 409, *pertti.onniskela(at)happyback.fi*. Jäsen sihteeri **Vesa Niemenmaa**, Koivistonpuistikko 43 B, 28130 Pori, mp. 040 5823 026, *vesa.niemenmaa(at)fudoshin.fi*.

Killan verkkosivut:

www.tykistoprikaatinkilta.fi/pori.htm

Turun Seudun Tykistökiilta

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Orvo Haavisto**, Itäpellontie 26, 20300 Turku, mp 050 376 0371, *haavirov(at)gmail.com*. Sihteeri **Päivi Pansio**, Petäjätie 1 e, 24260 Salo, mp 040 779 3059, *paivi.pansio(at)gmail.com*. Jäsenkirjuri **Seppo Lerkki**, Seikelantie 91, 21250 Masku, mp 0500 784 124, *seppo.lerkki@dnaineternet.net*.

Killan verkkosivut:

www.turunseuduntykistokilta.com

Vammalan Seudun Tykistökiilta

KOKOUSKUTSU

Vammalan Seudun Tykistökillan kevätkokous pidetään perjantaina **1.4.2016 klo 19.00** alkaen Sirkka ja Matti Niemen luona Rautajoen kartanossa (Rau-

tajoentie 65, 38210 Sastamala).
Hallitus kokoontuu klo 18.30.
Tervetuloa!
Hallitus

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Matti Niemi**, Rautajoentie 65, 38210 Sastamala, pk (03) 5115077, pt (03) 5124600, mp 0500-631431, *matti.niemi(at)niementehtaat.fi*. Sihteeri **Tuomas Rantala**, Välimaankatu 1-5 D 57, 33500 Tampere, mp 3787111, *thjran(at)utu.fi*. Rahastonhoitaja **Rauno Heino**, Vaununperäntie 249, 38210 Sastamala, pk (03) 5152202

Tykistörikaatin Killan rekisteröidyt jäsenyhdistykset:

Etelä-Pohjanmaan Tykistökiilta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Seppo Rinta-Hoiska**, Untamonsola 1, 60120 Seinäjoki, mp 044 021 0549, mpt 0405244373, *sepporb(at)gmail.com*. Varapuheenjohtaja **Arvo Hakamaa**, Ruukintie, 60120 Seinäjoki, Kunniapuheenjohtaja **Antti Vainio**, Siipi-pyöränkatu 29 B Seinäjoki, Sihteeri **Aki Kinnunen** Pultrantie 55, 60120 Seinäjoki, mp 0400 666343, *aki.kinnunen(at)marttilankortteeri.fi* Jäsen sihteeri ja rahastonhoitaja **Samuli Niinistö**, Ilkantie 16, 60800 Ilmajoki, pt ja pk (06) 4246 931, mp 040 7720437, *samuli.niinisto(at)netikka.fi*

Killan kotisivu on **Aatos Kankaan** ylläpitämällä sivuilla: <http://kotisivu.dnaineternet.net/safar/epkilta.htm>

Kankaanpään Seudun Tykistökiilta ry

Tulevaa toimintaa:

KEVÄTKOKOUS

Pidetään Kankaanpään Kuntoutuskeskuksessa, Kelankaari 4, 38700 Kankaanpää, torstaina maaliskuun 31. pnä klo 18.00. Kokouksessa käsitellään sääntöjen kevätkokoukselle määrätyt asiat. Kokouksen alussa Porin Prikaatin edustaja käyttää puheenvuoron sekä kokouksen lopussa elokuva-esitys halukkaille. Kahvitarjoilu.
Hallitus.

Tykistörikaatin Kilta ry:n kevätkokous Sastamalassa ravintola Patruunassa lauantaina huhtikuun 24 pnä klo 13.00. Kokoukseen järjestetään kuljetus.

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Pauli Huhtamaa**, Silmäkkeentie 9, 38720 Vihteljärvi, mpt 040 199 4220, mpk 044 578 7045, [pau-li.huhtamaa\(at\)sataedu.fi](mailto:pau-li.huhtamaa(at)sataedu.fi), Sihteeri **Es-ko Isohannu**, Ratakistonkatu 29 A 2, 33300 Tampere, mp 050 550 9420, [esko.isohannu\(at\)kuntke.fi](mailto:esko.isohannu(at)kuntke.fi), Rahastonhoitaja **Jari Anttila**, Katajankatu 4, 38700 Kankaanpää, pk 0400 954 536, [jariant\(at\)gmail.com](mailto:jariant(at)gmail.com)

Kiltasivut netissä:

kankaanpaanseuduntykistokilta.yhdistysavain.fi

Mittamies- ja Topografikilta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Pentti Pohjola**, Sepänkyläntie 303 A, 02400 Kirkkonummi, mp 044 884 7112, [pentti.pohjola\(at\)mobisan.fi](mailto:pentti.pohjola(at)mobisan.fi). Varapuheenjohtaja **Kalle Salonen**, Kiertokatu 10 as 13, 28130 Pori, mp 044 701 1860, [kalle.salonen\(at\)pori.fi](mailto:kalle.salonen(at)pori.fi). Sihteeri **Toivo Vanhanen**, Niittykulmantie 5 as 12, 00440 Helsinki, mp 040-5488605, [toivo_vanhanen\(at\)welho.com](mailto:toivo_vanhanen(at)welho.com), Rahastonhoitaja **Mika Aarnio**, Kurkelankatu 8 A 1, 21100 Naantali, mp 040 5108499, [mika.aarnio\(at\)utu.fi](mailto:mika.aarnio(at)utu.fi)

Mittamies- ja Topografikillan alaosastot:
Helsinki: **Toivo Vanhanen**, Niittykulmantie 5 as 12, 00440 Helsinki, mp 040 5488605, [toivo_vanhanen\(at\)welho.com](mailto:toivo_vanhanen(at)welho.com)

Kankaanpää: **Perti Pösö**, Piiparinkatu 6, 38700 Kankaanpää, mp 040 5239282, [pertti.poso\(at\)luukku.com](mailto:pertti.poso(at)luukku.com)

Pori: **Eija Koskenniemi-Saarivirta**, Länssiipuisto 18 A 1, 28100 Pori, mp.050 525 6953, [eija\(at\)satakuulo.fi](mailto:eija(at)satakuulo.fi)

Tampere: **Veikko Rantaniemi**, Sammonkatu 18 A 4, 33540 Tampere, mp 040 580 2400, [veikko_r\(at\)hotmail.com](mailto:veikko_r(at)hotmail.com)

Turku: **Juha Kangasniemi**, Kylläisenranta 2, 21620 Kuusisto, mp 041 538 0444, [juha.kangasniemi\(at\)runosmäenlampo.fi](mailto:juha.kangasniemi(at)runosmäenlampo.fi)

Joukkoyksikkö: Kilta vaalii Mittauspatteriston, Tiedustelupatteriston ja Topografikunnan perinteitä.

Killan kotisivut ovat osoitteessa:

<http://www.mtkilta.fi/>

Muista ilmoittaa voimassaoleva sähköpostiosoitteesi jäsenrekisteriin.

Tampereen Seudun Tykistökiilta ry

Toimihenkilöt:

Puheenjohtaja **Yrjö Inkinen**, Karkonmäenkatu 2 C, 33580 Tampere, mp 0400 211997, [yrjo.inkinen\(at\)tpnet.fi](mailto:yrjo.inkinen(at)tpnet.fi). Varapuheenjohtaja ja rahastonhoitaja **Mikko Hörkkö**, mp 040 557 6952, [mikko\(at\)horikko.fi](mailto:mikko(at)horikko.fi). Sihteeri **Jukka Piirto**, Amurinkuja 20 B 42, 3320 Tampere, mp 040 7191 377, [jukka.piirto\(at\)tampere.fi](mailto:jukka.piirto(at)tampere.fi)

Haluaisitko esiintyä historiallisessa tykkinäytöksessä?

Vuonna 2017 järjestetään uudelleen hyvän suosion vuonna 2015 saanut Raskas Patteristo 1:n tykkinäytös.

Näytös on osa Suomen Itsenäisyyden 100-vuotisjuhlahohjelmää.

Näytökseen etsitään "tykkimiehiä" esiintymään useissa eri rooleissa.

Myös jatkosodan aikaiseen tykkitoimintaan liittyvää rekvisiitta haetaan lainaan ko. tapahtumaan.

Näytöstä tullaan harjoittelemaan MPK:n kursseina vuoden 2016 lopulla sekä keväällä ja kesällä 2017.

Jos olet kiinnostunut ottamaan osaa harjoituksiin ja juhluvuoden tykkinäytökseen, ota yhteyttä Raskas patteristo 1:n historiatoimikunnan puheenjohtajaan Tuomo Ahoon sähköposti: rspto1@gmail.com tai puh. **050 392 6118**.

Jäseneksi ilmoittautuminen

Haluan liittyä jäseneksi (kiltaan)

Nimi Syntymäaika

Arvo tai ammatti

Olen palvelut yllä mainitussa joukko-osastossa

Katuosoite

Postinumero Postitoimipaikka

Maa Sähköpostiosoite

Allekirjoitus

Arvoisa lukija!

Jos et vielä saa Tulikomentoja-lehteä kotisi Sinulla on mahdollisuus päästä lehden vakinaiseen lukijakuntaan, liittymällä johonkin kiltasivuilla mainittuun tykistökiiltaan tai -yhdistykseen. Ota yhteys oman joukko-osastosi tai kotipaikkakuntasi lähimmän tykistökillan sihteeriin ja lähetä hänelle oheinen ilmoittautumislomake. Näin varmistat mukanaolosi esilajimme uuden lehden lukijakunnassa. Saat kiltasi sihteeriltä tietoja myös muista jäsenyyteen kuuluvista eduista ja tapahtumista.

Tulikomentoja on tykistökiiltojen jäsenlehti eikä sitä voi tilata erikseen.

Evl Jarmo Kiiikka luovuttaa Porin Prikaatin standaarin Matti Niemelle. Matin vierellä puoliso Sirkka Niemi.

Tykistöprikaatin Kilta suuntaa tulevaisuuteen avoimin mielin

TEKSTI: MATTI SOINI, KUVAT: HANNU VETTENRANTA

Tykistöprikaatin Kilta ry:n ku- räväkästi jo viime vuoden puo-
luva kaksivuotiskausi aloitettiin lla hallituksen pitäessä järjes-

Orvo Haavisto luovuttaa Matti Niemelle killan 80-vuotislahjana US CIVIL WAR, DAHLGREN -koristekanuunan.

täytymiskokouksen Rautajoen kartanossa. Samalla saimme tilaisuuden onnitella illan isäntää Vammalan Seudun Tykistökil- lan puheenjohtajaa teollisuus- neuvos **Matti Niemeä** 80-vuo- tispäivän johdosta. **Sirkka** ja Matti Niemi ovat tarjon- neet sekä Tykistöprikaatin että Vammalan Seudun Tykistökil- lalle vuosikausia mahdollisuu- den järjestää kokoukset Rauta- joen kartanon upeissa tiloissa. Kiitokset emännälle ja isännäl- le erinomaisista tarjoiluista.

Killan hallitus. Takarivissä vas. Hannu Vетtenranta, Pertti Onniselkä, Orvo Haavisto, Tuomas Rantala, Matti Soini, Pauli Huhtamaa, Heikki Aho-Mantila ja Kalevi Virtanen. Eturivissä vasemmalta: Petri Majuri, Matti Niemi ja Satakunnan tykistörykmentin komentaja evl Jarmo Kiiikka.

Yhteistyötä Porin prikaatin killan kanssa

Tykistöprikaatin Kilta jatkaa uudistumista. Tämän vuoden kuluessa tarkistamme killan säännöt vastaamaan nykyhet- ken vaatimuksia. Kehitämme yhteistyötä Porin prikaatin kil- ta ry:n kanssa erityisesti kilta- ja omaistenpäivien sekä prikaatin sotilasvala- ja vuosipäivätilai- suuksien järjestelyissä. Pyrim- me yhdessä Porin prikaatin kil- ta ry:n kanssa olemaan näky- villä, missä prikaati milloinkin lippuaan näyttää. Tuemme pri- kaattia aivan samoin kuin teim- me itsenäisen Tykistöprikaatin aikakaudella.

Yhteislaukaus-lehden jul- kaisun päätyttyä pyritään jä- semään ratkaisuun, jossa Po- rilainen – Porin prikaatin kil- ta ry:n lehti – voitaisiin jakaa myös Tykistöprikaatin Killan jäsenille kohtuukustannuksin.

Tulevista tapahtumista lä- himpänä on Porin prikaatin 390-vuotisjuhla 16.2. Säkyläs- sä. Tykistön päivän tilaisuuksiin 6.3. osallistumme tänä vuonna entistä isommalla joukolla.

Vuoden päätapahtuma on kilta- ja omaistenpäivä Nii- nisalossa, missä mainostam- me kiltojen toimintaa alokkai- den omaisille yhteistoiminnas- sa Porin prikaatin killan kanssa ja hankimme samalla pääomaa varusmiesten kotiuttamissti- pendeihin. Siihen liittyy myös killan ampumamestaruuskil- pailu aiempien vuosien tapaan. Ilmoittautua voi jo nyt MPK:n tietojärjestelmän kautta.

Suositut kiltamatkat

Killan vuosittainen matka suun- tautuu tänä vuonna Etelä-Poh- janmaalle ja Lappiin 5.–10. syy- kuuta eversti **Sampo Ahton** opastamana. Allekirjoittanut ot- taa vastaan ilmoittautumisia, ja tarkempi ohjelma löytyy killan verkkosivuilta pikapuoliin. ■

Pohjois-Karjalan Tykistökiilta ry:n toimintaa

PEKKA T. HYTTINEN

Lakkautetun, entisen tykistövaruskunnan, Pohjois-Karjalan Patteriston vuosipäivä 25. syyskuuta on vakiintunut nykyisen Paloaukea-päivän ajankohdaksi. Paloaukea – useimmille lukijoille jo Väinö Linnan Tuntematon sotilas -teoksesta tutuksi tulleen ”aukean” nimi on säilynyt siitä huolimatta, että siellä olleet varuskunnat ja joukko-osastot ovat joutuneet lakkautuksen kohteeksi puolustusvoimien viime vuosien järjestelyjen johdosta.

Vuoden 2015 Paloaukea-päivää vietettiin 25.9. teemalla nuoret. Mukana oli suuri joukko koululaisia ja vieraita, Kainuun Prikaatin ja ennen kaikkea Kainuun Tykistörykmentin edustajia. Paloaukea-päivää juhlittiin tykistörykmentin kalustoesittelyin ja toimintänäytöksin sekä kutsuvieraille suuntautuneen lounastapahtuman merkeissä. Juhlapuhujaksi oli saapunut Paloaukean historian erittäin hyvin tunteva, Pohjois-Karjalan Patteriston kotijoukkoseen kokenut prikaatikenraali evp. **Paavo Kiljunen**.

Kilta mukana tapahtumissa

Killan toiminta ilman läheistä varuskuntaa on verottanut jäsenmäärää. Samalla killan jäsenten keski-ikä on noussut varsin korkealle. Killan jäsenmäärä on tällä hetkellä noin 70 jäsentä. Edellä esitetyistä syistä huolimatta killa on vuosina 2014 ja 2015 voinut osallistua erilaisiin tapahtumiin yhteistyössä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Vuonna 2014 killan jäseniä oli mukana Joensuussa järjestetyssä sotahistoriallisessa seminaarissa, joka liittyi 21. Prikaatin Perinneyhdistyksen 25-vuotisjuhlaan ja jatkosodan päättymisen 70-vuotismuistoon. Useat killan jäsenet olivat mukana myös Ilomantsin Möhkössä 12.–13.7.2014 avustajina ja talkoolaisina Pohjois-Karjalan Asehistoriallisen Killan järjestämässä ase- ja varustenäyttelyssä sekä näyttelyalueella esitetyissä näytöksissä. Ilmeisesti viime vuosien voimakkaat muutokset ja voimavarojen puute aiheuttivat sen, ettei killan 50-vuotisjuhlaa erikseen järjestetty syksyllä 2014.

Vuoden 2015 aikana killan jäseniä oli mukana Ilomantsin Sotahistoriallisen työryhmän järjestämässä jatkosodan päättymisen vuosipäivän tilaisuudessa. Tilaisuus järjestettiin alkupe-
räisellä jatkosodan taistelupaikalla Ilo-

Ilomantsi 5.8.2015 Möhkön Öykkösenvaara. Tykkiryhmä vuoden 1944 asuissa, tykki 75K02, vasemmalta Matti Martikainen, Kari Martikainen ja kirjoittaja.

mantsissa, Möhkön Öykkösenvaarassa. Yhdessä Pohjois-Karjalan Asehistoriallisen Killan kassa toteutettiin suomalaisen ja neuvostoliittolaisen jalkaväen kevyen aseistuksen esittely ja saatiin olla ampumassa kunnialaukaus sotiemme veteraaneille ja itsenäiselle Suomelle historiallisella, yksityisomistuksessa olevalla 75 K 02 -kanuunalla.

Muistamiset

Killa on voinut edelleen muistaa yhteistyökumppaneitaan ja killan toimivia jäseniä luovuttamalla heille killan standaareja ja Paloaukean varuskunnan historiikki -teosta ja sen jatko-osaa, Pakana-teosta. Pakana-sana tuli julkaisuun III/KTR 2:n, jatkosodan aikana 7. Divisioonan joukkoihin kiinteästi kuuluneen patteriston peitenimestä. Pakana-teos sisältää Paloaukean varuskunnan historiategoksen jatko-osan ja runsaasti otteita sodanaikaisen patteriston sotapäiväkirjasta. Paloaukean varuskunnan historia

-teosta on vielä saatavilla, mutta Pakanan painos alkaa olla jo loppuunmyyty.

Sirpale-patsaalla

Vaikka muutoksia on tapahtunut nopeaan tahtiin, Paloaukean reunalla seisoo yhä ryhdikkäänä, ylpeänä tykkimiesten aikaan saama Sirpale-patsas. Sen juurelle on laskettu ja tullaan vieläkin laskemaan useita kertoja seppeleitä – kukkia – muistaen patsaan jalustaan kaiverretty teksti: ”Tämä muistomerkki on omistettu pohjoiskarjalaisille tykistöperinteille ja eri aselajien keskinäiselle hyvälle yhteistyölle ja uupumattomalle tahdolle”. Uusien puolustusvoimissa suoritettujen järjestelyjen johdosta Pohjois-Karjala kokonaisuutena maakuntana on saanut parhaan mahdollisen yhteistyökumppanin, Kainuun Tykistörykmentin. Jäämme mielenkiinnolla odottamaan uusia tapahtumia, joissa voimme kiltana olla osa vapaaehtoista maanpuolustustyötä perinteitä unohtamatta. ■

Paloaukea-päivä 2015. Juhlapuhuja prikaatikenraali evp. Paavo Kiljunen saa killan arvokkaat lahjat, standardin ja historiategokset, luovuttajina killan puheenjohtaja Veijo Wälkky ja kirjoittaja.

Tykit puhuivat nuijasodassa

ERKKI WUOLIJOKI

Tykkejä oli 1400-luvun jälkipuolella Suomen linnoissa jo kymmenittäin. Ensimmäiset suomalaiset tykkitaistelut lienee käyty Viipurissa 1400-luvun lopulla pitkän venäläisvihan aikoina. Käkisalmissa tiedetään kahakoidun 1580-luvulla, jolloin venäläisen linnoituksen puurakenteet sytettiin palloammuksella tuleen.

Sisä-Suomessa tykkejä käytettiin vuonna 1596 nuijasodassa. Tiedot on tallentanut kuuluisa oikeusoppinut **Yrjö Sakari Forsman** väitöskirjassaan vuodelta 1858. Yrjö Forsman suomensi sittemmin nimensä **Yrjö Koskiseksi**. Vuonna 1897 hänet korotettiin vapaaherralliseen aatelissäättyyn ollen näin yksi harvoista suomenkielisistä aatelissuvuista.

Pohjanmaan väestö oli 1500-luvun jälkipuolella sotinut Kainuussa venäläisiä vastaan ja saanut idän rajalinjan vakiinnutetuksi Täyssinän rauhassa vuonna 1595. Palkkioksi kuningas **Juhana III** oli vapauttanut heidät huovien elättämisestä kylissään eli linnaleiristä. Suomen ylimmäksi johtomieheksi tuli **Klaus Eerikinpoika Fleming**, Louhisaaren Flemingejä. Mutta Fleming ei kuitenkaan ollut piitannut Juhanan päätöksensä, vaan lähetti Pohjanmaalle huoveja, jotka majoittuivat omavaltaisesti kyliin ja ihmisten taloihin.

Muutamia vuosia huovien elämänmenoa katsottuaan talonpojat suivaantuivat tilanteeseen ja laittoivat viestikapulan kylillä kiertämään. Nuijasodan alkusyynä pidetäänkin talonpoikien kapinointia aatelin suosiossa olleen Klaus Flemingin harjoittamaa linnaleiriä kohtaan, vaikkakin yhtä hyvin voitaisi sanoa Ruotsin

sisäisen valtopolitiikan olleen nuijasodan alkusyy.

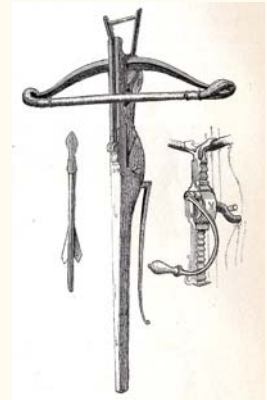
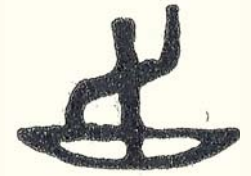
Joulukuussa 1596 lähti satoja talonpoikia Isostakyröstä, Ilmajoelta ja Lapualta Pohjanmaalta etelää kohti. Kun talonpoikien liikkeellelähtö tuli Kuitian linnaan Flemingin tietoon, lähetti hän joulukuun 26. päivänä Laukon herra **Knuutti Juhonpoika Kurjen** sadan Hämeen linnan ratsumiehen kanssa kukistamaan talonpojat.

Molemmat joukot keräsivät lisää väkeä edetessään toisiaan kohti. Nuijamiesten johtajan **Jaakko Ilkan mukaan** liittyi talonpoikia pitkin matkaa, ja Knuutti Juhonpojalle Kurjalan herra **Iivari Tavast** toi mukanaan toiset sata ratsumiestä. Knuutti Juhonpoika oli saanut tiedon vain 400 talonpojasta ja arveli kapinoitsijoiden olevan helposti karkotettavaa joukkoa. Talonpoikien joukko oli kuitenkin matkaa myöten kasvanut, ja nyt puhuttiin jo 900 nuijamiestä.

Talonpoikien aseet karkottivat huovit

Yleisesti puhutaan, että talonpojat olivat varustautuneet puunuijilla ja seipällä huoveja vastaan. On kuitenkin muistettava, että Suomi on aina ollut riistarikasta maata, ja miehet olivat tottuneet pyytämään oravia ja karhujakin, joten jousia ja karhukeihäitä on helppo arvata mukana olleiksi. Yrjö Koskinen mainitsee, ettei nuijamiesten joukko ollut tyhjä tavallisistakaan sota-aseista, sillä olivathan he sotineet venäläisiä vastaan jo iät ja ajat menestyksellisesti.

Kun Knuutti Kurjen joukot sitten kohtasivat Nokialla 28. joulukuuta Jaakko Ilkan talonpojat, päättyi koko päivän kahakointi ratkaisemattomaan. Talonpoikien jouset

Forsmanin kirja oli yksi ensimmäisistä suomenkielisistä väitöskirjoista. Jaakko Ilkan puumerkinä oli jalkajousen kuva. Vahvimmat jalkajouset läpäisivät myös kyläseppien tekemiä rintahaarniskoja.

kylvivät tuhoaan huoveissa, ja karhukeihäät tekivät selvää ratsuista. Kun huovit ylsivät miekoillaan talonpoikiin, oli monelta kaula poikki. Talonpoikien suuri määrä oli kuitenkin yllättänyt Knuutti Kurjen, ja huoveille kävi hullusti: He pakenivat hajanaisena joukkona Karkkua kohti.

Kuulalla seinästä sisään ja toisesta ulos

Joulukuun alkupuolella Klaus Fleming oli käskenyt ensimmäisen sotaväkensä kokoon lähteäkseen Käkisalmeen mutta lähtikin Turusta 23. joulukuuta Satakuntaa kohti mukanaan noin 3000 miestä ja muutamia järeitä tykkejä.

Joulukuun lopulla Klaus Fleming saapuikin sitten Huittisiin ja marssi sieltä tykkineen Karkkuun, jossa kohtasi Knuutti Juhonpojan joukkoinen. Vanhan vuoden viimeisenä päivänä syntyi ankara kahakka, joka kesti aamusta iltaan mutta ei vielä samana päivänä ratkennut. Nuijamihet pitivät pintansa. Illalla Klaus-herra pani lähettinsä kertomaan talonpojille, että jos he luovuttavat Ilkan, he saivat säilyttää henkensä ja palata kotiseudulleen. Elävä talonpoika veronmaksajana olisi hyödylli-

sempi kuin kuollut talonpoika pellolla.

Yrjö Koskinen kertoo:

"Ankara käbäkkä, jonka mainitaan kestäneen aamusta ehtooseen vanhan vuoden viimeisenä päivänä, ja illan tullen marski lähetti talonpoikien puheille Knuutti Kurjen ja Aaprami Melkiorinpojan, tarjoten nuijamielle sovintoa sillä ehdolla, että seuraavana päivänä jättäisivät Ilkan ja muut päämiehensä Flemingin käsiin."

Osa talonpojista vastasi juoksemalla huovien puolelle, mutta osa valmistautui taisteluun. Aikaisempi kokemus oli, että huovit tappoivat myös antautujat. Huovejahan verotto ei palvellut.

"Muutama kertomus juttelee, että Klaus-herra antoi lauaista muutamia tykkiä Nokiata vastaan, jotta kuula meni toisesta seinästä sisään, toisesta ulos. Siitä muka pelästyneinä Pohjanmiehet yön pimeydessä pötkivät pakoon kotimatallensa."

Kun Jaakko Ilkka havaitsi nahkaansa kaupattavan, hän anasti lähimmän ratsun ja pakeni sillä. Talonpoikien keskuudesta ei enää löytynyt järjestystä, vaan jokainen etsi vain omaa pelastumistaan pikaisella pakenemisella.

Kuulalla viisi ratsumiestä

Erimielisyydet eivät kuitenkaan päätyneet Nokialle. Kahakoinnin jatkuesa seuraavana keväänä kehotti Kaarle-herttua miehiä Oulun seudulta nousemaan aseisiin Flemingin asettamia uusia huoveja vastaan. Oulun linnasta otettiin muutamia kevyitä tykkeitä, ehkäpä niin kutsuttuja falkonetteja, ja uusi kohtaaminen oli Ilmajoella 24.2.1597. Klaus-herra oli kiitännyt Pohjanmaalle heti saatuaan kuulala talonpoikien jälleen kahakoivan. Mukaan hän oli nyt ottanut vain 1500 ratsumiestä. Nyt seisoivat 1500 harjaantunutta ratsumiestä ja 3000 talonpoikaa vastakain.

Kun Fleming uudelleen koetti taivuttaa talonpojat sovintoon, nämä laukaisivat yhden Oulusta tuomansa tykin. Sen kuula surmasi kertalaakilla viisi marskin ratsumiestä. Samalla se aloitti taistelun, jossa talonpojilla ei ollut mitään mahdollisuuksia. Nuijasodan viimeinen taistelun jälkeen Santavuoren kangas oli punaisena verestä.

Nuijasodan tarkkoja mieshukkaa ei ole tiedossa. Nuijamiehiä kaatui ehkä tuhat, huoveja ehkä 500. Tykkien merkitys oli pitkälti henkinen mutta sillä tavalta erittäin merkityksellinen.

Lähdekirjallisuus

Alin O. Sveriges Historia III. Hjalmar Linnströms förlag, Stockholm 1878

Forsman Y. S. Nuijasodan syyt ja alku Pohjanmaalla. Frenckell ja Poika, Helsinki 1858

Hildebrand, H. Sveriges Historia II. Hjalmar Linnströms förlag, Stockholm 1877

Juvelius E. Suomen Kansan Aikakirjat II. Otava, Helsinki 1928

Paulaharju J. Historian tynnyristä. Bookwell, Porvoo 2015.
Virrankoski P. Suomen Historia. SKS, Helsinki 2012

Jääkäriykistä 100 vuotta – tykkiväljakosta panssarihaupitsiin

Tilaa 100-vuotishistoriikki omaan kirjahyllyysi

Päiväjuhlassa Verkatehtaalla julkaistaan myös 100-vuotishistoriikki: **Jääkäriykistä 100 vuotta – tykkiväljakosta panssarihaupitsiin**. Kirjan päätoimittaja on Jääkäriykistöröyksen komentaja, everstiluutnantti **Jukka Nurmi**. Kirjassa on 192 sivua ja runsas kuvitus.

100-vuotishistoriikki on kolmas suomalaisesta Jääkäriykistöstä laadittu historiikki. Historiikissa keskitytään viimeiseen 20 vuoteen 1990-luvun alkupuolelta nykyhetkeen. Teoksessa kerrotaan, miten tykkijoukosta kehittyi monipuolinen kolmen aselajin joukkoyksikkö, jonka kaikki yksiköt liikkuvat panssarivaunuilla ja joka kuuluu Panssariprikaatin ehdottomaan ytimeen

Historiikkikirjan myynnistä vastaa Jääkäriykistön Kilta ry. Kirjan hinta on 35 euroa. Mikäli kirja postitetaan tilaajalle, lisätään hintaan posti- ja pakkauskulut 10 euroa/kirja. Ohjeet kirjan tilaamisesta löytyvät killan verkkosivustolta: www.jaakarirykistonkilta.fi

Sotamuseo kiinnostaa

Maanpuolustuskorkeakouluun kuuluvan Sotamuseon kävijämäärät jatkoivat kasvuaan vuonna 2015. Kyseessä oli jo neljäs perättäinen kasvun vuosi.

Vuonna 2015 Sotamuseolla oli yhteensä runsaat 78 400 kävijää. Kävijämäärä on museon tilastointihistorian (vuodesta 1976) toiseksi korkein, vain vuonna 1998 käyntejä oli enemmän, noin 81 000. Näyttelykohteista eniten kiinnosti Sukellusvene Vesikko Suomenlinnassa, jossa kävijöitä oli noin 42 600. Suomenlinnassa Sotamuseon Maneesissa kävi noin 23 400 museovierasta. Kruununhaan perusnäyttelyn osuus oli noin 12 400 kävijää. ■

Kutsu

Tule seuraamaan vuoden 2016 suurinta jääkäritapahtumaa Hämeenlinnaan!

Vuoden varmasti näyttävien jääkäritapahtuma järjestetään **perjantaina 18.3.2016 Hämeenlinnassa Linnan kasarmilla**. Jääkäriykistöröyksen viettää tänä vuonna perinnepäiväänsä todella näyttävästi Jääkäriykistön 100-vuotisjuhlan merkeissä.

Juhlapäivän avoin ohjelma

klo 10.00 Katselmus ja toimintänäytös, Linnan kasarmin piha
klo 11.30 Ohimarssi Tampereentiellä
klo 12.00-17.00 Vapaa sisäänpääsy Museo Militariaan, jossa mahdollisuus tutustua museon laajan perusnäyttelyn lisäksi aamalla avattuun valokuvanäyttelyyn **Jääkäriykistä 100 vuotta**. Toimintänäytöksessä esiintyvät myös Niinisalon Ratsastajien suomenhevokset sekä Kankaanpään Seudun Tykistökillan ylläpitämä hevოსvetoinen perinnevaljakko.

Tervetuloa juhlimaan yhdessä Jääkäriykistöröyksen kanssa!

Jääkäriykistä 100 vuotta

MUSEOMESTARIN KYMPPI

Kysymykset laati Museo Militarian museomestari **Ilkka Vahtokari**.

- Kuka oli Suomen sodassa 1808–1809 Suomen joukkojen komentaja?**
a) kenraali Ehrensward b) kenraali Klingspor
c) eversti Cronstedt
- Saksassa perustettiin Jääkäripataljoona 27:n yhteyteen tykkijoukosta kahdesta 105 mm:n haupitsista. Mikä oli tuon tykkijoukon perustamispäivä?**
a) 6.6.1917 b) 19.4.1917 c) 17.3.1916
- Mannerheim-ristin ritariiksi nimitettiin jatkosodan ansioista 191 sotilasta. Kuka oli viimeinen ritariksi nimitetty?**
a) Viljo Laakso b) Leevi Moisander c) Olli Aulanko
- Paljonko talvisodassa suomalaisten käytössä olleista kenttätykeistä oli kevyitä?** a) 89 % b) 75 % c) 65 %
- Tali-lhantalantorjuntataistelussa 25.6–10.7.1944 kaatui noin 20 000 venäläistä. Montako suomalaista kaatui Tali-lhantalassa?** a) n. 800 b) n. 1100 c) n. 1600
- Minkä maalainen oli jatkosodassa käytetty tykki 150 H 14?** a) venäläinen b) saksalainen c) japanilainen
- Mikä joukkoyksikkö yhdisti seuraavia sotilaita: Kalevi Valas, Hannu Arppola ja Toivo Tuukkanen?** a) KTR 1 b) Mittauspatteristo c) Tykistöprikaati
- Minä vuonna kuoli viimeinen jääkäri, Saksassa tykistökoulutuksen saanut jääkärikenraali Väinö Valve?** a) 1995 b) 1982 c) 1978
- Montako tykistökillaa Suomessa oli vuonna 2000?** a) 11 b) 13 c) 16
- Minkä kaupungin hautausmaalle on haudattu tykistönkenraali Vilho Petter Nenonen?** a) Lappeenranta b) Kuopio c) Helsinki

Vastaukset 1b 2c 3a 4a 5b 6c 7b 8a 9c 10c

Museoesineet kertovat, osa 23

”Pyydän saada esittää suuret kiitokset...” – tykistönkenraalin kesken jäänyt puhe

TEKSTI: SAMUEL FABRIN, KUVA: SIRKKA OJALA, MUSEO MILITARIAN PERUSNÄYTTELY

Museo Militarian toisessa kerroksessa voi tutustua tykistönkenraali **Vilho Petter Nenosen** vaiheisiin jo Suomen Tykistömuseon aikana rakennuksessa, vain Nenoselle omistetussa huoneessa. Kävijältä saattaa jäädä huomaamatta huoneen ovensuuhun ripustettu taulu, johon on kehystetty Nenosen puheen luonnos – puheen, joka jäi häneltä pitämättä.

Tykistönkenraalin eläkepäivät

Tykistönkenraali Nenonen jäi eläkkeelle 15.2.1947. Jo parin vuoden ajan hän oli asunut Helsingin Kulosaaresa talossa, jonka tykkimiehet jatkosodan aikana rakensivat kenraalilleen 60-vuotislahjaksi. Lahjan suunnittelu oli alkanut syksyllä 1942, jolloin perustetun toimikunnan neuvotteluissa päätettiin perustaa Suomen Kenttätykistön Säätiö vastaamaan asian hoitamista. Nenosen täyttäessä 60-vuotta 6.3.1943 hän sai nähtäväkseen arkkitehti, luutnantti **Einari Teräsvirran** laatimat piirustukset sekä rakennuksen pienoismallin. Hanke rahoitettiin teollisuuden lahjoituksilla ja tykkimiesten vapaaehtoisella päivärahakeräyksellä. Tykistöjoukkojen miehet tekivät hirsitalon rakenteet rintamalla, mistä ne kuljetettiin Helsinkiin. Rakennusmestarina toimi kenttätykis-

tön kersantti **Multanen**. Talo saatiin asuttavaan kuntoon kesään 1944 mennessä.

Kenraalin eläkepäivät Kulosaaren talossa sujuivat rauhallisesti, täsmällisiä elämäntapoja noudattaen. Seuraelämä ei ollut erityisen vilkasta, mutta Nenonen tuntui viihtyvän yksinäisyydessäkin. Tutkijan ja tiedemiehen luonne säilyi Nenosessa vahvana loppuun asti – eläkkeellä ollessa se saatoi suuntautua vahvemmin tykistöasioiden ulkopuolelle, esimerkiksi luontoon. Kuolema saavutti Nenosen yöllä 16.–17. helmikuuta 1960. Hän kuoli yksin, eikä tarkkaa kuolinaikaa edellisen illan ja seuraavan aamun välillä voitu määrittää. Tykistönkenraalin kuolinpäiväksi on merkitty 17.2.1960.

Kesken jäänyt puhe

Nenosen työhuone Kulosaaren talossa sijaitsi yläkerroksessa, jossa oli myös oleskelutiloja, makuuhuoneet sekä pieni laboratoriohuone. Nenosen huoneessa Museo Militariassa on useita esineitä hänen kodistaan, myös työpöytä. Sen laatikosta löytyi kesken jäänyt puheen luonnos. Eversti **Erik Ulfsson** kertoi Nenosen maininneen helmikuussa 1960 valmistelewansa kiitospuhetta Tykistökoululla 3.5.1960 pidettävään tilaisuuteen, jossa paljastettaisiin kenraalin rintakuva. Puhe jäi kesken ja laati-

jaltaan pitämättä. Eversti Ulfsson kuitenkin luki tekstin Tykistökoulun tilaisuudessa. Se oli tykistönkenraalin viimeinen tervehdys aselajilleen.

Tykistönkenraali Nenosen hieman kulmikkaalla, kirjoituksen loppupuolella varsin lennokkaallakin käsialalla kirjoitettu kiitospuheen luonnos ylliviivattuine korjauksineen:

”Hyvät Herrat. Pyydän saada esittää suuret kiitokset [Suomen Kenttätykistön] Säätiölle ja tykistökoululle *minulle* tästä kunnianosoituksesta sijoittamalla [po. sijoittaa] veistoskuwani koulun jublialiin asettaen sen taiteen osoitta ohjaamaan paikkaan tässä salissa.

Herrat tietävät ett[ä] palvelukseni on pääasiallisesti tapahtunut tykistön piirissä joten subtautumiseni tähän [kunnianosoitukseen] ja kiitollisuuteni on Herrojen helppo ymmärtää.

Kun 40 v. sitten aloitimme tykistön muodostamisen olivat olosuhteet aivan toiset kuin nyt. Nyt, sotien jälkeen, tunnetaan maassamme tykistön [epäselvä ylliviivattu sana] arvo sodassa, mutta silloin oli tykistön tuntemus, etenkin armeijan ul-

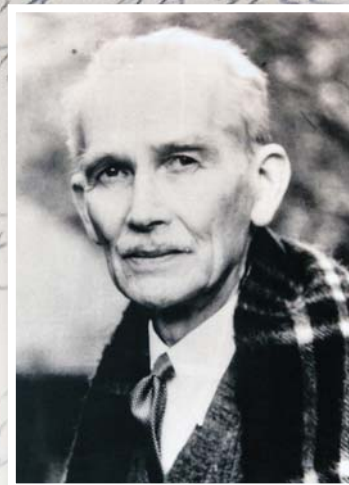
kopuolella vähäinen – melkein-pä olematon mikä oli tietenkin luonnollista. Mutta tämä muodostui suureksi esteeksi tykistöaseen luomiseksi [luomiselle] – hoidettiin luonnollisesti paremmin ne asiat jotka ymmärrettiin ja kuvaavana tuloksena tästä on hyvänä esimerkkinä, että 20 vuoden aikana vap.sodasta talvisotaan saakka hankittiin rask. haupitseja ainoastaan 12 kpl. ranskalaisia 155 hp. [haupitseja] m 17. Yleensä Talvisotaan saakka tultiin pääasiallisesti toimeen kenttätykistössä sillä kalustolla mikä sota-saaliina tuli haltuumme vapaussodan aikana.

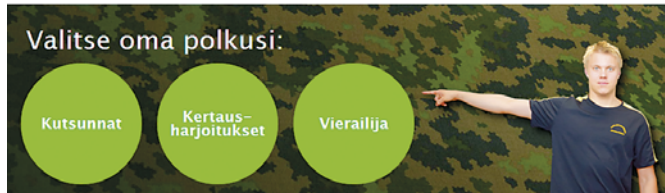
Ampumatarvikkeita harjoitusammuntoihin saatiin tyydyttävä määrä ja myönnettiin myös varoja erilaisten tulenjohtovälineiden suunnitteluun ja hankintaan.”

Lähteitä:

Matti Alajoki. Tykistönkenraali Vilho Petteri Nenonen. Otava 1975

Jyri Paulabarju (toim.). V P Nenonen – elämä tykistölle. Suomen Tykistömuseon julkaisu n:o 9. Tykkimiehet ry 2009

Kertaamaan inttikunnossa

Toiko posti käsken saapua kertausharjoituksiin? Tunnetko olevasi hyvässä fyysisessä kunnossa – vai onko tilanne se, että vyötäröllesi on jostain ilmestynyt ”pallolaajennus”?

Ei hätää, nyt voit päästä inttikuntoon kolmessa kuukaudessa. Nykyään tietoa löytyy puolustusvoimien omien julkaisuiden lisäksi myös helposti muualta, esimerkiksi mobiilisovelluksina, joita voi käyttää oman harjoittelun apuna. Kokeile vaikkapa marsmars.fi – nettiosoitteesta löytyvää ilmaista sovellusta.

Puolustusvoimat on Suomen suurin kuntokoulu:

maanpuolustus ja varusmiespalveluksen suorittaminen vaativat fyysistä kuntoa. MarsMars on yhteistyössä Heia-Heia.comin kanssa toteutettu nykyaikainen tapa parantaa kuntoaasi – motivoiva ja sosiaalinen! Valitse oma lähtötasosi ja seuraa sen jälkeen juuri sinulle muokattua kunto-ohjelmaa kolme kuukautta ennen palvelukseen astumista.

MarsMarsissa on nyt myös kunto-ohjelmat kertausharjoituksiin saapuville sekä vierailijoille mahdollisuus testata, olisitko inttikunnossa. Sovelluksesta löytyy versio myös kääntökieliseksi. ■

Merkkipäiviä

Muun muassa seuraavat tykki- ja heitinmiehet sekä kiltaveljet ja kiltasisaret eri puolilta maata viettävät merkkipäiväänsä maaliskuu-kesäkuussa 2016

16.10.2015	Ollila Olli	Pori	70 v
8.3.	Valtonen Teppo	Hämeenlinna	50 v
2.3.	Ylätupa Pertti	Tampere	85 v
3.3.	Nevalainen Mikko	Tuusula	60 v
6.3.	Haavisto Orvo	Turku	75 v
13.3.	Vilhu Raimo	Hämeenlinna	75 v
14.3.	Maunuksela Mikko	Tuusula	60 v
14.3.	Vuoria Matti	Helsinki	65 v
27.3.	Fagerlund Markku	Järvenpää	70 v
27.3.	Kilpeläinen Heikki	Hämeenlinna	70 v
29.3.	Collin Lars	Tuusula	70 v
31.3.	Holma Aaro	Kankaanpää	92 v
1.4.	Strengel Kauko	Mikkeli	90 v
3.4.	Haapakori Hannu	Nukari	60 v
3.4.	Leppänen Toivo	Niinisalo	80 v
11.4.	Koivusalo Aimo	Ala-Honkajoki	60 v
11.4.	Vahtokari Ilkka	Hämeenlinna	60 v
13.4.	Pirttijärvi Heimo	Ruovesi	70 v
16.4.	Saari Markku	Helsinki	70 v
18.4.	Mäkinen Pertti	Hattula	60 v
21.4.	Pajuoja Anssi	Sastamala	75 v
22.4.	Karppi Risto	Espoo	70 v
23.4.	Hyvärinen Risto	Helsinki	90 v
24.4.	Haapamäki Ilkka	Espoo	70 v
28.4.	Vartiainen Jarmo	Orivesi	70 v
29.4.	Sandelin Matti	Kankaanpää	60 v
4.5.	Lahti Aulis	Niinisalo	80 v
4.5.	Tauru Pentti	Janakkala	85 v
6.5.	Pitkä Keijo	Kerava	80 v
6.5.	Vuorio Jouni	Tampere	50 v
9.5.	Kemi Tapio	Suuri-Maa	60 v
10.5.	Mäki Jari	Kangasala	50 v
11.5.	Hietikko Olavi	Kankaanpää	92 v
13.5.	Fennander Reijo	Imatra	60 v
13.5.	Olanterä Martti	Luoma	80 v
15.5.	Kosonen Heikki	Mikkeli	90 v
19.5.	Tuohisaari Erkki	Kouvola	80 v
20.5.	Säde Timo	Mikkeli	70 v
21.5.	Palmgren Hannu	Kankaanpää	60 v
24.5.	Turunen Ilkka	Kotka	70 v
25.5.	Saari Risto	Hämeenlinna	75 v
28.5.	Rajala Risto	Joutseno	70 v
2.6.	Kiljunen Paavo	Espoo	65 v
6.6.	Eronen Jaska	Rantasalmi	70 v
6.6.	Tyrväinen Voitto	Mikkeli	70 v
18.6.	Pohjavirta Jukka	Mikkeli	60 v
20.6.	Markio Leif	Helsinki	90 v
21.6.	Perälä Pauli	Seinäjäki	60 v
22.6.	Saari Paavo	Huttula	80 v
27.6.	Frimodig Jouko	Inkeroinen	70 v

Tulikomentaja onnittelee merkkipäiväänsä viettäviä!

Mikäli et halua, että merkkipäiväsi julkaistaan Tulikomennoissa, ilmoita asiasta ennen seuraavaa aineistopäivää 10.5.2016 oman kiltasi sihteerille, jolta tiedot merkkipäiväluetteloon tulevat. Mikäli taas merkkipäiväsi puuttuu luettelosta, se voi johtua siitä, että tieto tai syntymäaikasi puuttuu kiltasi jäsenrekisteristä tai että kiltasi ei ole lähettänyt v 2016 merkkipäiväluetteloa lehden toimitukselle.

Seiska

RAVINTOLA SEISKA
Avoimena ark. 8-15, muulloin tilauksesta

Lounas noutopöydästä arkipäivinä klo 10.30-13.30

Kokoukset ja koulutuspäivät sujuvasti:

- useita kokouskabinetteja
- peruskokoustekniikka
- tilava saunaosasto ja ruokailutila soveltuu myös kokouskäyttöön

Perhejuhlat helposti, kysy tarjous.

Tarjoamme kaikille aselajikilloille mahdollisuuden retkiensä yhteydessä edulliseen ruokailuun.

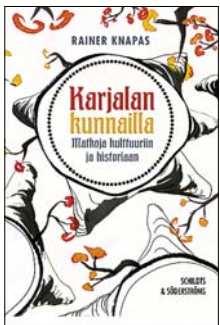
A-oikeudet. Ota yhteyttä.

RAVINTOLA SEISKA
Suomen kasarmi rak 7
13130 Hämeenlinna
Puh: (03) 67 43 433 tai 040 451 5229
www.kerhoravintolaseiska.fi
S-posti: ravintola@kerhoravintolaseiska.fi

Rentoudu hyvän kirjan parissa

Välillä on mukava istahtaa lempinojatuoliin ja antautua mielenkiintoisen tarinan vietäväksi. Toiset meistä lukevat vain muutaman kirjan vuodessa, mutta aika monet ovat varsinaisia lukutoukkia. Tänäkin keväänä ilmestyy monia mielenkiintoisia romaaneja ja tietokirjoja. Myös viime syksyn runsaasta tarjonnasta on vielä paljon poimittavaa.

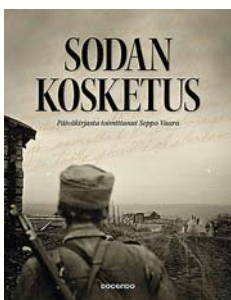
Rainer Knapas KARJALAN KUNNAILLA

Matkoja kulttuuriin ja historiaan Eräs alue herättää suomalaisissa enemmän tunteita kuin yksikään toinen ja on siksi erottamaton osa suomalaisuutta. Se on Karjala. Karjalasta on haettu suomalaisten kansalliseepos ja innoitusta muihin taiteellisiin teoksiin. Toisaalta se on ollut sotatanner ja sitten menetetty maa.

Se on tarinoita, kuvia ja symboleita. Jotta ymmärtäisimme Karjalan historiaa ja nykypäivää, on syytä paneutua niihin aatteisiin ja mielikuviin, joita Karjalaan liitetään. Mielikuvat ovat muotoutuneet kirjallisuuden, tieteiden ja taiteiden pohjalta, ja ne ovat vahvistuneet historiallisten tapahtumien myötä. **Rainer Knapas** pohtii historiallisia yksityiskohtia pursuavassa teoksessaan, kenelle Karjala oikeastaan kuuluu. Hän tarkastelee Karjalaa idän ja lännen näkökulmasta ja tekee tutkimusmatkan muun muassa 1700-luvun Vanhaan Suomeen ja Monreposhon, pohjaa 1800-luvun ylioppilasromantiikkaa ja karjalaisuusaatetta ja istahtaa Terijoella Villa Golicken verannalle. Kustantamo S&S, ilmestynyt: 10/2015, 200 s.

Seppo Vaara SODAN KOSKETUS

”Onnekkaita ovat ne, jotka haavoittuvat lievästi.” Rivimies-alikersantin kokemuksia jatkosodasta.

Kirjan perustana on alikersanti **Martti Vaaran** päiväkirja, johon

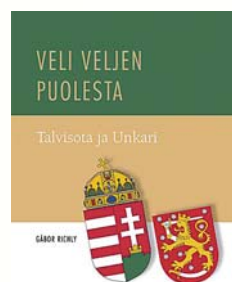
on yhdistetty hänen asetovereidensa kommentteja, kirjeenvaihtoa ja selventäviä lainauksia kirjallisuudesta. Vaikuttavat kuvat ovat pääosin aiemmin julkaisemattomia.

Vaara taisteli sotansa konekivääriryhmän johtajana suomalaisten iskujoukossa, kenraali Laguksen Panssaridivisioonassa, jonka jääkärit määrättiin usein raskaisiin erikoistehtäviin. Rivimies kirjaa tapahtumia, aavistuksiaan, ajatuksiaan. Vaistoaa, että sodan käsittämätön todellisuus on tässä ja nyt vain heille, jotka sen kokevat ja näkevät. Siviiliä, kotirintamaa, tämä todellisuus ei tule koskaan saavuttamaan. Esillä on jatkosodan hyökkäysvaiheen raaka todellisuus, haavoittuminen, asemasodan piinaava yksitoikkoisuus ja kesä 1944, jolloin sodan jyrä on murskaamassa kaiken.

Vaaran sota päättyy toiseen haavoittumiseen Lapin porteilla. Hänet palkitaan lopuksi harvinaisella kunniamerkillä. Paluu siviilielämään tuntuu synkältä. Se on kuitenkin uusi alku.

Kesällä 1944 onnekkaita olivat lievästi haavoittuneet. He pääsivät pois Karjalan kannaksen helvetistä. Kirjan on toimittanut viestinnän ammattilainen **Seppo Vaara**. Hän haastatteli teosta varten useita veteraaneja ja tutustui heidän kanssaan sodan tapahtumapaikkoihin Venäjän-Karjalassa ja Karjalan kannaksella. Docendo, ilmestyy 02/2016, 250 s.

Gábor Richly VELI VELJEN PUOLESTA – TALVISOTA JA UNKARI GÁBOR RICHLY

Talvisodan aikana koko maailman sympatiat olivat Suomen puolella, mutta vain harvalta valtiolta saapui yhtä paljon apua kuin Unkarilta. Pohjoiseen lähetettiin muun muassa vapaaehtoispataljoona, sotakalustoa ja humanitaarista apua. Myös Suomi-kuva muuttui Unkarissa merkittävästi juuri talvisodan vaikutuksesta, ja urhoolliseen pohjoiseen veljeskansaani alettiin suhtautua esimerkinä ja sen taisteluun lupauksena paremmasta tulevaisuudesta.

Veli veljen puolesta esittelee yksityiskohtaisesti unkarilaisten aktiivisuutta, Unkarin hallituksen intressejä ja Suomen Budapestissä tekemiä sotatarvikehankintoja. Teoksessa kuvataan myös vapaaehtoispatal-

joonan värväystä, sen matkaa ja oleskelua Suomessa. Aikakauden unkarilaisista julkaisuista lainatut värikkäät ja lennokkaat kirjoitukset havainnollistavat sotavuosina muuttunutta Suomi-kuva. Teos sisältää runsaasti valokuvia.

FT **Gábor Richly** on julkaissut suuren määrän artikkeleita ja kirjoja sekä Suomen että Unkarin historiasta. Hän on toiminut muun muassa Helsingin yliopiston sekä Budapestin Eötvös Loránd -yliopiston lehtorina ja viime vuosina Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksen johtajana Helsingissä. Docendo, ilmestynyt: 11/2015, 180 s.

Pekka Visuri PAASIKIVEN SUOMI – SUURVALTOJEN PURISTUKSESSA 1944–1947

Kesän 1944 taisteluissa Suomen rintamat vakiinnutettiin, millä luotiin edellytykset aselevolle ja välirauhalle. Tasavallan presidentiksi elokuun alussa nimetyllä marsalkka Mannerheimilla oli kes-

keinen rooli siirryttäessä sodasta rauhaan. Hänen tärkeimmäksi apulaisekseen kohosi marraskuussa pääministerinä aloittanut J. K. Paasikivi.

Mannerheim antoi ”Paasikiven linjale” vahvan tukensa. Presidentti ja pääministeri olivat yksimielisiä siitä, että välirauhansopimuksen määräysten täyttäminen oli välttämätöntä ja edellytti myös yhteistyötä Neuvostoliiton kanssa. Yhtä lailla tärkeää oli sisäpoliittisen tilanteen pitäminen vakaana.

Maailmansodan päättyessä toukokuussa 1945 Suomi oli ehtinyt olla irti sodasta jo useita kuukausia. Kuitenkin vasta Pariisin rauhansopimus vuonna 1947 mahdollisti Suomen aseman pysyvemmän vakiinnuttamisen. Kylmän sodan merkkien voimistuksessa valtiojohdon oli noudatettava toimitaan varovaisuutta, jotta Suomi ei olisi joutunut suurvaltakiistoihin mukaan. Tämä onnistui, ja Suomi jäi Eurooppaa halkovan blokkijaon pohjoiselle sivustalle puolueettoman Ruotsin kupeeseen.

VTI, professori **Pekka Visurin** kirjan keskeisiä lukuja ovat: kesän 1944 suurtaisteluista aselepoon, välirauhansopimuksen ehtojen täytäntönnäpönnön alku, kamppailu sisäpoliittisesta vallasta talvella 1945, sodan päätös Euroopassa ja heijastukset Suomeen, Pariisin rauhansopimuksen valmistelu kiristävissä ilmapiirissä, rauhankonferenssi Pariisissa ja loppupäätelmät: miten Suomi selviytyi?

Docendo, ilmestynyt: 10/2015, 300 s.

Jaakko Valvanne, Lotta Tuohino
VIERIVÄ KIVI

Iloisen vanhenemisen opas

Elämä ei ole laskeva käyrä, vaan jokaiseen ikään liittyy nousuja ja kohokohtia. Mitä kaikkea olisi hyvä ottaa huomioon, jotta elämä olisi mahdollisimman täysipainoista eläkeiäskin? Iloisen vanhenemisen puolestapuhuja **Jaakko Valvanne** opastaa suuria ikäluokkia elämään parempaa mutta omannäköistä elämää. Kirja antaa käytännönläheisiä vinkkejä muun muassa sopivasta ravinnosta, liikunnasta ja elämäntavoista. Ydinajatus on, että se mikä saa hyvälle mielelle on hyväksi vanhanakin. Kirja vastaa moniin tärkeisiin kysymyksiin, kuten miten ehkäistä dementiaa, mistä löytää apua yksinäisyyteen tai kuinka toteuttaa seksuaalisuutta. Tekstiä havainnollistavat Jaakon omat tarinat elävästä elämästä. Vaikka vanhenemiseen kannattaa varautua hyvissä ajoin, tutkimukset osoittavat, että jopa 85-vuotiaana tehdyt elämäntapamuutokset voivat pidentää elinikää. Koskaan ei siis ole liian myöhästä saada parempi vanhuus! Kustantamo S&S, ilmestyy 4/2016, 200 s.

Jukka Kyösti ja Synnöve Form
SUOMALAISENA SS-MIEHENÄ
ITÄRINTAMALLA HERKKO KOSONEN
ASEVELJINEEN WIKING-DIVISIOONASSA

Kolmen SS-divisioonaa Wikingin riveissä taistelleen suomalaisen autenttisiin päiväkirjoihin perustuva teos suomalaisten SS-vapaaehtoisten vaiheista kansallissosialistisessa Saksassa ja itärintamalla.

Nuorten kuopiolaismiesten Herkko Kososen, Osmo Kauppinen ja joensuulaisen Tapio Gröndahlin päiväkirjamerkinnet sekä suurelta osin ennen julkaisemattomat valokuvat piirtävät autenttista kuvaa suomalaisten SS-vapaaehtoisten sotilaskoulutuksesta Saksassa sekä osallistumisesta operaatio Barba-rossaan Saksan itärintamalla Ukrainassa. Kun sovitut palvelusaika oli päättynyt, miehet palasivat takaisin Suomeen Karjalankannaksen raskaisiin torjuntataisteluihin. Ainutlaatuiset dokumenttiaineistot sekä historiallinen taustoitus valottavat nuorten isänmaallisten miesten ajatuksia, odotuksia ja toiveita heidän lähtiesään Saksan asevoimiin vuosina 1941.

Teoksen päähenkilö on kuopiolainen Herkko Kosonen, jonka ajatuksissa siinteli upseerinura. Haaveet toteutuivatkin Waffen-SS:n riveissä, missä Kosonen eteni aina Tölzin upseerikouluun saakka ja valmistui SS-upseeriksi. Jatkosodan loppupuolella Herkko Kosonen palasi Suomeen. Hän kaatui Vuosalmella 13.7.1944 Neuvostoliiton suurhyökkäyksen aikana. Osmo Kauppinen kaatui Ukrainassa 22.7.1941 ja Tapio Gröndahl Talin Portinhoikassa 27.6.1944. Minerva Kustannus Oy, ilmestyy: 2/2016, n. 240 s

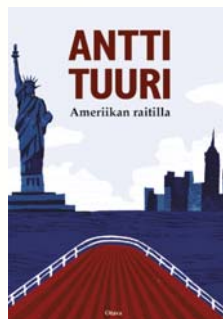
Matti Kosonen, Pekka Tuomikoski
SUOMEN ARMEIJAN MARSSIOPAS
ITÄ-KARJALAAN 1938

Tiedustelutietoa ja sotahistoriallista ajankuvaa

Suomen armeijan tiedustelun tärkein tehtävä 1930-luvun loppupuolella oli hankkia puna-armeijaan, sen suunnitelmiin ja toimintaan liittyviä tietoja. Valtion johtoa oli pystyttävä varoittamaan mm. mahdollisesta Suomeen kohdistuvasta sotilaallisesta uhasta. Kansainvälisen tilanteen kiristyttyä sotilastiedustelu kokosi vuonna 1938 salaisen Itä-Karjalaa koskevan yhteenvedon. Kun Suomi taisteli jatkosodassa Saksan rinnalla ja valtasi Itä-Karjalan, nämä samat tiedot olivat tärkeitä hyökkäysoperaatioita laadittaessa. Teos sisältää sotilastiedustelun alkuperäisen Itä-Karjala-yhteenvedon kokonaisuudessaan. Tammi, ilmestyy: 3/2016, 250 s.

Antti Tuuri
AMERIIKAN RAITILLA

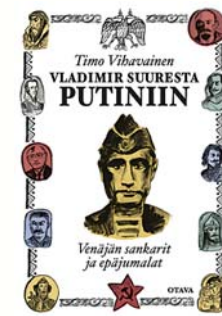

Uusi matkakirja vie siirtolaisten jäljille Yhdysvaltoihin ja Kanadaan - suuri joukkoliike koskettaa yhä lukuisia suomalaisia Antti Tuuri kiinnostui isoisensä Amerikan vaiheista ja ryhtyi tutkimaan siirtolaisuutta 1980-luvulla. Hän kulki Pohjois-Amerikan mannerta Floridasta Yellowknifeen ja New Yorkista Los Angelesiin pohjanmaalaisia siirtolaisia haastatellessaan, tapasi sukulaisia ja sai uusia ystäviä. Matkojen tuloksena Tuuri kirjoitti neljä kirjaa Amerikan mantereelta.

Ameriikan raitilla kertoo muutoksesta jonka hän näki neljännesvuosisadassa ta-

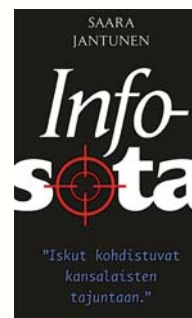
pahtuvan, värikkäistä kokemuksista ja mielenkiintoisista siirtolaiskohtaloista. Ja uudesta mummosta, joka löytyi Sudburystä. Otava, ilmestyy: 2016, 200 s.

Timo Vihavainen
VLADIMIR SUURESTA PUTINIIN

Avainteos Venäjän ja Putinin ymmärtämiseksi. Miten sankarit ja myytit selittävät Venäjää. Vladimir Putinin Venäjällä on käynnissä suuri vastavallankumous, joka voi olla käännteentekevä. Kaiken tämän ymmärtämiseksi Timo Vihavainen johdattaa lukijat kohti Venäjän sielua, sankarien luvattuun maahan. Opi tuntemaan Vladimir ja Pietari Suuri, Tshernyshevski, marsalkka Zhukov ja monta muuta Venäjän historian avainhahmoa. He elävät, ainakin Venäjällä. Kustantaja: Otava, ilmestynyt: 2015, 250 s.

Saara Jantunen
INFOSOTA

Kuuma kirja informaatiotosodasta, joka loimuaa Venäjän ja lännen välillä. Ukrainan sota palautti informaatiotosodankäynnin suomalaisten tietoisuuteen. Meille syötetään vääristeltyä tietoa ja suoranaisia valheita. Informaatiotosota iskee tietoyhteiskunnan heikkouksiin. Se on sotaa, jonka kohteena eivät ole sotilaat vaan arkeaan elävät kansalaiset. Se on sotaa, jossa sananvapaudesta tehdään ulkopolitiikkaa. Se hyökkää yhteiskuntaamme vastaan tavalla, jota emme välttävä edes huomaa. Miksi myös Suomesta tehdään propagandaa? Mistä informaatiotosodassa on kyse ja millaisia vaikutuksia sillä voi olla? Sotatieteiden tohtori Saara Jantunen työskentelee puolustusvoimien palveluksessa informaatiotosodankäynnin asiantuntijana.

Otava, ilmestynyt: 2015, 318 s. ■

Viron vapaussota

TEKSTI: VELI KAURANEN, KUVAT: WIKIPEDIA

Ensimmäisen maailmansodan ja bolshevikkilankouksen pyörteissä antoi Venäjän valtakunnasta irtautuva Viro itsenäisyysjulistuksensa 24.2.1918. Maan väliaikaisen hallituksen johtoon asetui **Konstantin Päts**. Itsenäisyyden ensimmäinen vaihe jäi lyhyeksi, sillä julistusta seuraavana päivänä Saksan armeija miehitti Tallinnan ja tukahdutti kansallisen liikkeen. Vasta marraskuussa 1918, Saksan keisarikunnan romahdettua, Viron väliaikainen hallitus saattoi jatkaa toimintaansa.

Koska Viron armeijan muodostaminen ja varustaminen olivat vielä kesken, muodostui saksalaisten vetäytyttyä bolsvikkeja houkutteleva tyhjiö. Neuvostojoukot valtasivat Narvan marraskuun lopulla, Tapan rautatiesolmukohtaan ja Tarton yliopistokaupungin virolaiset menettivät joulun aikaan. Bolsevitit aloittivat alueella punaisen terrorin. Pätsin hallitus määräsi yleisen liikekannallepannon ja lähetti avunpyyntöjä maailmalle. Armeijan ylipäälliköksi nimitettiin eversti **Johan Laidoner**.

Pohjoismaat kieltäytyivät avustamasta Viroa vedoten puolueettomuuteensa. Poikkeuksen teki Suomi. Tunnettu on Suomen valtionhoitajan **Svinhufvudin** periaatteellinen lausahdus hallituksen istunnossa 25.11.1918: ”Ystävää on autettava.”

Avustamista varten perustettiin yksityisluontoinen mutta valtiovaltaan sitoutunut Viron Avustamisen Päätoimikunta, jossa olivat edustettuina kaikki puolueet lukuun ottamatta sosiaalidemokraatteja. Sen tehtäväksi tuli järjestää vapaaehtoisten värväys. Suomalaisen innostus

heimokansaa kohtaan osoitautui suureksi. Varsinaisiin taistelutehtäviin Viron vapaussodassa arvioidaan osallistuneen noin 3700 suomalaista vapaaehtoista.

I Suomalainen Vapaajoukko

Majuri **Martin Ekström** ryhtyi I Suomalaisen Vapaajoukon, reilun 1100 miehen vahvennetun pataljoonan järjestämiseen joulukuussa 1918. Osaston 1. Komppania ylitti Suomenlahden luutnantti **Anto Eskolan** johdolla jäänmurtaja Tarmolla ja saapui Tallinnaan 30.12.1918. Suomalaisen etujoukon saapuminen yllätti virolaiset ja nosti välittömästi heidän taistelu- tahtoaan.

Suomalaiset olivat mukana Pohjois-Viron puhdistamisessa ja tartuttivat hurjaa hyökkäyshenkeä virolaisiin. Kuvaavaa suomalaisten nopealle etenemiselle oli, että Ekström tokaisi puoliksi leikillään luutnantti **Erkki Varmavuorelle**, että jos tämä pääsisi Rakvereen seuraavaksi aamuksi, seuraisi siitä ylenys. Varmavuori lähetti Ekströmille seuraavana aamuna viestin: ”Saavuimme Rakvereen tänään kello kuusi”. Allekirjoituksena oli: ”Varmavuori, ratsumestari”.

Itsenäisesti pohjoisrannalla operoinut I Suomalainen Vapaajoukko oli mukana meritse tehdyissä koukkauksissa bolshevikkien selustaan. Noin 500 suomalaista laskettiin maihin Utrian seuduilla. Kivikkoiselle rannalle oli kahlatava hyisessä vedessä. Maihinousupäivä 17.1.1919 kului sekavissa taisteluissa Narvaan johtavan tien varrella. Suomalalaisten ja virolaisten uhkarohkean yhteisoperaation seurauksena Narva vallattiin

Konstantin Päts

Johan Laidoner

Martin Ekström

Hans Kalm

18. tammikuuta suomalaisten syöksyessä karkijoukkona kaupungin kaduille. Yllätetty vihollinen pakeni kauhun vallassa, vaikka se oli ylivoimainen.

Narvan valtauksen johdosta ylipäällikkö Laidoner ylensi Ekströmin everstiksi. I Suomalainen Vapaajoukko ei enää Narvan valtauksen jälkeen osallistunut suurempiin operaatioihin. Oltuaan reservissä se kotiutettiin sotaväsymyksen ja erilaisten kurittomuuksien jälkeen maaliskuun lopulla.

Pohjan Pojat

I Suomalaisen Vapaajoukon perustamisen jälkeen aloitti everstiluutnantti **Hans Kalm** oman vapaajoukkonsa muodostamisen. Viron Avustamisen Päätoimikunta ilmoitti, ettei Viroon saisi viedä yli tuhatta miestä. Kalm ei tästä piitannut vaan antoi värvätä 2300 miestä. Hänen tarkoituksenaan oli koota itse-

näiseen toimintaan kykenevä, tavallista tulivoimaisempi rykmentti, kolmipatterinen tykistöosasto, tiedonanto-, ratsu- ja hiihto-osastot sekä myöhemmin oma soittokunta.

Käytyään upseerikoulun Kronstadtissa ja Hatsinassa Kalm oli ylennetty vänrikiksi vuonna 1915. Hän taisteli saksalaisia ja itävaltalaisia vastaan Galitsian rintamalla, haavoittui pari kertaa ja palkittiin lukuisilla kunniamerkeillä. Vuonna 1917 hän taisteli pataljoonankomentajana alikapteenin arvossa Baltian rintamalla.

Saman vuoden syksyllä Venäjän sekasortoisissa oloissa Kalm jätti rykmenttinsä ja pakeni bolshevikkeja kotiseudulleen Viroon. Sielläkin hän joutui vallankumouksellisten hampaisiin ja hänen kotitalonsa poltettiin. Kalmin oli paettava virolais-venäläistä anarkiaa Suomeen.

Hans Kalm osallistui Suo-

Pohjan Pojat -himerkki

men vapaussotaan Pohjois-Hämeen rykmentin I Pataljoonan komentajana taistellen Vehkajärvellä, Kuhmoisissa ja Padasjoella. Viron vapaussotaan Kalmin joukon nimeksi tuli Pohjan Pojat. Kalm keksi rykmentin tunnuksiksi karhun pään. Hän suunnitteli myös rykmentin jääkarhunpäälipun, jonka pohjana oli Suomen kielekkeinen valtiolippu. Kalmista tuli Viron armeija eversti.

Ensimmäisen pataljoonan komentajaksi Kalm valitsi jääkäriluutnantti **Erkki Hannulan**. Toisen pataljoona komentajana toimi jääkärikapteeni **Gustaf Svinhufvud**.

Kalmin toivomuksesta Pohjan Pojat sijoitettiin Virossa etelärintamalle, jonne taistelujen painopiste oli siirtynyt Narvan valtauksen jälkeen. Rykmentti sijoitettiin Tarttoon. Kalm otti komentoonsa taisteluosaston, johon kuuluivat Pohjan Poikien lisäksi taistelukosketuksessa ollut Kuperjanovin pataljoona, Tarton Suojeluspataljoona sekä neljä panssarijunaa. Taisteluosaston tehtävänä oli vallata Valkin kaupunki. Tien Valkin kaupunkiin sulki Pajun kartano, jota puolusti Leninin jänitsaareiksi kutsuttu puna-armeijan valio-osasto. Yliluutnantti **Julius Kuperjanov** pyysi kunniasyistä saada edetä kärjessä.

Kuprijanov hyökkäsi kuden tykin tukemana keskellä kirkasta päivää malttamatta odottaa panssarijunia. Latvialaiset joukot pääsivät sopivalle etäisyydelle, mutta Kuperjanov haavoittui kuolettavasti. Oli Pohjan Poikien vuo-

ro. Hurraata huutaen Pohjan Pojat syöksyivät ja ampuivat. Kartano vallattiin pistimin, kiväärin perin ja puukoin. Seuraavana päivänä Pohjan Pojat miehittivät Valkin.

Seuraavana oli vuorossa Marienburgin kauppala. Rautatietykit olivat jääneet jälkeeseen rautatien katkaisun takia. Kalm ei kuitenkaan halunnut jäädä odottelemaan. Raju hyökkäys sai bolševikit irtaantumaan kauppalasta. Pohjan Poikien tappiot olivat raskaat. Seuraavana oli Kalmilla mielessä Pietarin valtaus virolaisten ja inkeriläisten kanssa. Ajatus ei saanut kuitenkaan riittävää kannatusta ja johti lopulta välirikoon Viron Avustamisen Päätoimikunnan kanssa. Maaliskuussa rykmentin esikuntaan saapuivat upseerien, aliupseerien ja miehistön eroanomukset. Sitoumukset katsottiin täyteen.

Puna-armeija oli maaliskuun alkupuolella aloittanut hyökkäyksen Kaakkois-Virossa. Petserin kauppala oli menetetty. Vörun kaupunki oli uhattuna. Suomessa neuvottelemassa ollut Kalm määräsi Pohjan Pojat rintamalle jääkärimajuri Snellmanin johdolla. Petserin taistelu kesti maaliskuun loppuun. Petserin rintaman asemasota, väsymys ja raskaus sekä kylmyys ja nälkä masensivat taistelutahtoa. Lopulta Snellman kiirehti virolaisvaihtamaan suomalaiset etulinjasta.

Kalm tarjosi Pohjan Pojille uutta sopimusta. Suuri enemmistö jätti sen kuitenkin alikirjoittamatta. Kotiin lähtevän toisen pataljoonan juniini oli asetettava valvomaan konekiväärein varustettu virolaisosasto. Viroon jäi vain rykmentin tynkä, pari sataa Pohjan Poikaa, pääasiassa tykkimiehiä. Moni jäi harjoittelemaan Viroon, kuka Viron armeijaan, etenkin sen maineikkaisiin panssarijuniiniin. Enemmistö sotilasuraa jatkaneista Pohjan Pojista liittyi kuitenkin Aunuksen retkikuntaan. ■

Paulaharjun pakinoita historian tynnyristä

ERKKI WUOLIJOKI

Jyri Paulaharju on julkaissut syksyllä 2015 mainion kokonaisuuden tykkitarinoita, jotka on koottu tekijän 2000-luvun alkupuolen Tulikomentaja-lehtien artikkeleista. *Historian tynnyristä* -kirja sisältää viitisenkymmentä kirjoitusta, joiden aiheet ulottuvat keskiajalta nykypäiviin.

Kirja painottuu eri tykkimallien teknisten ominaisuuksien selvittelyyn, mutta tarinoita on monipuolisesti myös jääkäriyksiköistä, Hangon vuokra-alueesta, ilmavalokuvauksesta, äänimittauksista, pattereista ja linnoitteista sekä pioneeroitiminna. Kirjan satakunta selkeää valokuvaa havainnollistavat lukijalle aikakautta, joka ei enää palaa.

Yleisen sotahistorian harrastajallekin on kirjassa mielenkiintoista antia. Paulaharju on kenttätykkiosaston johtaja, sotahistorioitsija ja tietokirjailija. Kun hän lisäksi on toiminut Suomen Tykkimuseon tutkimusjohtajana vuosina 2003–2008, on kirjoittajan asiantuntemus vailta vertaa. Teos sisältää sekä yksityiskohtaisia tietoja, että

yleishistoriallisia selostuksia. Tiesittekö, että Kollaalla kului tammikuussa 6023 laukausta, mikä teki yksittäisten tykkien keskilukulutukseksi 11 laukausta vuorokaudessa!

Mielenkiintoista luettavaa olivat selostukset noin kymmenestä ulkomaisesta sotamuseosta, mikä antaisi matkailijallekin vinkkejä tutustumisen arvoisista paikoista.

Jyri Paulaharjulle ja entiselle Suomen Tykkimuseon johtajalle **Teuvo Mahrbergille** kuuluu erityinen kiitos ja kunnia työllillä toteutetusta monivuotisesta yhteistyöstä museon tietovaraston tallentamisessa. Huolellisen dokumentoinnin ansiosta saavutettu osaaminen säilyy uusien tutkijoiden hyödynnettäväksi.

Kirja ei ainakaan toistaiseksi ole myynnissä. ■

Itselle tai lahjaksi

Muotokuvamaalari **Timo T. Ingman** on suunnitellut ensimmäisenä Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-risti ritarit mukisarjaansa tykkimuseonkenraali **Vilho Petter Nenosen** mukiin.

Mukin hinta on **35 €/kpl** ja niitä on myynnissä muun muassa Museo Militarian Militaria Shopissa. Mukin voit ostaa myös Helsingissä 6.3.2016 Tykkimuseon päivän vieton yhteydessä. Lisämaksusta saat mukiin myös oman nimesi.

Kysy lisää ja tilaa tai nouda omasi!

Mukeja voit tiedustella myös suoraan Timo Ingmanilta, puh. 040 516 7807 tai timo.ingman@gmail.com

*Tykkimuseon tynnyriä
jokaisella tosi tykkimiehellä tulee
olla kaapissaan tykkimuseonkenraali
V.P. Nenosen nimikkomuki josta
on mukava nauttia aamukahvit.*

Museon uusi näyttely
Jääkäriykistö 100 vuotta
rakennetaan museon perusnäyttelyn
1. näyttelykerroksen Jääkäriosion yhteyteen.

MUSEO MILITARIA

THE ARTILLERY, ENGINEER AND SIGNALS MUSEUM OF FINLAND

Valokuvien kautta jääkäriykistön vaiheisiin

TEKSTI: SAMUEL FABRIN, KUVAT: SIRKKA OJALA

Museo Militaria tarjoaa yleisölle vuonna 2016 jälleen mielenkiintoista uutta tutustuttavaa. Maaliskuussa tulee kulu-neeksi 100 vuotta jääkäriykis-tön perustamisesta Saksassa, minkä vuoksi museon ensim-mäisessä kerroksessa avataan vaihtuva näyttely *Jääkäriykistö 100 vuotta*. Näyttelyssä voi tutustua valokuvien kaut-

ta jääkäriykistön vaiheisiin. Esineet täydentävät valokuva-näyttelyä.

Vaihtuvalla näyttelyllä muistetaan kuluvana vuonna myös Schmardenin taistelua, josta 25.7. on kulunut myös 100 vuotta. Taisteluun osallistuivat Jääkäripataljoona 27:n pioneerit, ja taistelun vuosi-päivästä tulikin pioneeriasela-

jin vuosipäivä. Talvikaudelle 2016–2017 Museo Militariaan saadaan Viestikeskus Lokista Mikkelistä esille myös Päämajan radiokeskuksen toiminnasta kertova näyttely. Museon perusnäyttelyn kolmannen kerroksen nykyaikaa käsittelevä osio täydentyy nykyaikaisella kalustolla.

Suosittu yleisöluennot jat-

kuvat edelleen niin kevät- kuin syyskaudella. Mainittakoon, että helmikuussa luennoimaan saapuu Jääkäriykistörykmen-tin komentaja everstiluutnantti **Jukka Nurmi**. Perhetoimin-tapäivän osalta pidetään kuitenkin välivuosi. Yleisötyön ohella vuonna 2016 museossa keskitytään erityisesti kokoel-matyöhön. ■

Joulukuussa 2015 museon Tykkihallissa avattiin Pohjois-Suomen miinanraivaus 1945-1952 -näyttely. Avajaisissa päästiin tutustumaan Panssariprikaatin varusmiesten esittelemänä miinanraivaaja-pioneerien varusteisiin ennen ja nyt.

Jääkärikenraali Väinö Valveen kunniamerkit ovat esillä museon perusnäyttelyn Jääkäriosiossa.

TYKKIMIES 2016 ILMESTYY 6.3.

Tykkimies 2016 -kirja julkaistaan 6.3.2016. Kirjan päätoimittajana on majuri **Antti Pirinen** ja toimitussihteerinä majuri **Tero Mäenpää**. Julkaistava kirja on numeroltaan 31. Kirja sisältää perinteisesti tykistöökoulutusta antavien joukkojen sekä tykistöllisten kilttojen katsaukset vuosilta 2014–2015 sekä asiantuntija-artikkeleita muun muassa tykistön kehittämiseen liittyen.

Jokaisen tykkimiehen kirjastoon kuuluvaa teosta myydään **hintaan 12 euroa** (+ postikulut). Kirjoja on saatavissa Museo Militariasta, killoista ja Tykistöökoululta.

Tilaukset Tykistöökoululle voi osoittaa majuri Tero Mäenpäälle mieluiten sähköpostilla tero.maenpaa@mil.fi tai puhelimitse 0299 462 501.

Päivitä tietosi, tilaa omasi!

Museon kevätkauden 2016 yleisöluentoja

To 10.3. klo 18.00

FT **Tuomas Hoppu**: Jääkärit kirjeiden ja päiväkirjojen valossa.

Ma 21.3. klo 17.00

Terveystieteiden tri **Minna Elomaa-Krapu** luennoi aiheesta "Haavoittunut kutsumus" lääkintälottien toiminnasta ja kokemuksista talvi- ja jatkosodassa. Luento järjestetään yhteistyössä HML Seudun Lottaperinneyhdistyksen kanssa. Ennen luentoa Tykkihallissa Lottakanttiini josta voi ostaa kahvia ja lotta -leivonnaisen hintaan 5 euroa.

To 14.4. klo 18.00

FL **Hannu Huvinen**. Aihe tarkentuu myöhemmin.

To 19.5. klo 18.00

Museon tutkija FM **Samuel Fabrin**:
Mannerheimin viimeinen matka Suomeen.

Luennoille on vapaa pääsy ja ne järjestetään museon Tykkihallissa.

Tervetuloa!

MUSEO MILITARIA

Vanhankaupunginkatu 19, Hämeenlinna
Puh. (03) 682 4600,

asiakaspalvelu@museomilitaria.fi,
www.museomilitaria.fi

Avoimena talvikaudella: ti-su klo 11.00–17.00

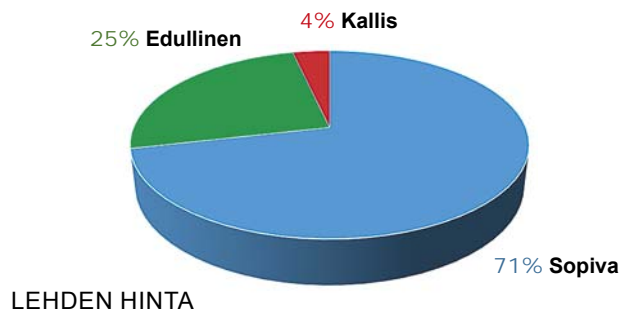
Pääsymaksut: aikuiset 8,00 €, lapset (7-17v) 4,00 €, ryhmät (väh. 10 hlö) 6,00 €/hlö.

Opastusmaksu 40 € ryhmä (varattava etukäteen, ryhmän koko max. 50 hlö).

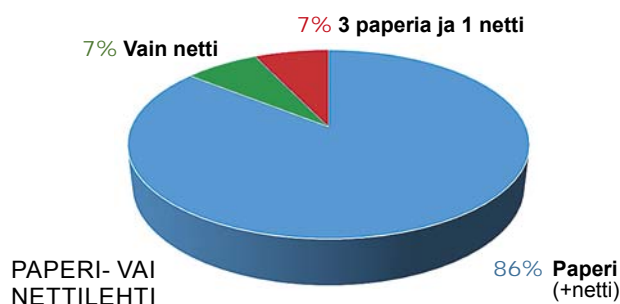

Paperilehden suosio ei katoa

SIRKKA OJALA

LEHDEN HINTA

PAPERI- VAI
NETTILEHTI

Vuoden 2015 lopulla lehden kustantaja Tykkimiehet ry toteutti sähköisen kyselyn, jolla kartoitettiin Tulikomentojalehden ilmestymistiheyttä, hintaa ja lukijoiden toiveita lehden sisällöstä sekä mielipiteitä siitä, pitäisikö lehti julkaista jatkossa edelleen paperisena vai pelkästään verkkojulkaisuna.

Sähköinen kyselylomake lähetettiin kaikkiaan 42 sähköpostiosoitteeseen, jotka poimittiin lehden kiltasivustolta. Kysely kohdentuikin pääosin tykistökilttojen puheenjohtajille ja sihteereille sekä kilttojen aktiivitoimijoille. Kysely oli kuitenkin avoinna myös Tykkimiehet ry:n verkkosivustolla.

Kyselyyn saatiin kaikkiaan 28 vastausta. Vastaajien joukossa oli 15 tykistökiltaa. Vastusten perusteella lehden sisältöä ja laajuutta pidettiin hyvänä. Lehteen toivottiin lisää muun muassa historiajuttuja, puolustusvoimien toiminnan esittelyä ja henkilöhaastatteluja. Muuttamat kyselyyn vastanneista lupasivat jatkossa toimittaa lehteen omia kirjoituksiaan.

Lehden vuositilaushintaa pidettiin sopivana. Seitsemän vastaajaa oli kuitenkin valmis maksamaan lehdestä 12 euroa vuodessa. Vain yksi vastaaja piti lehden vuositilaushintaa liian kalliina.

Kyselyn johtopäätöksenä on, että valtaosa lehden lukijoista haluaa edelleen lukea lehtensä paperimuodossa – näin vastasi peräti 24 henkilöä. Vain kahden kyselyyn vastanneen mielestä lehden voisi muuttua pelkäksi verkkojulkaisuksi. Kaksi vastaajista tyytyisi siihen, että yksi lehden vuosittain julkaistavista neljästä numerosta olisi vain verkkojulkaisu.

Lehden nykyinen verkkojulkaisu, joka on luettavissa ISSUU:n verkkopalvelussa sekä Tykkimiehet ry:n verkkosivustolla, koettiin kuitenkin tärkeäksi lisäpalveluksi paperilehden rinnalla.

Kyselyn vastauksien perusteella Tykkimiehet ry päätti syyskokouksessaan, että lehdestä julkaistaan vuonna 2016 neljä numeroa. ■

MUSEO MILITARIA

THE ARTILLERY, ENGINEER AND SIGNALS MUSEUM OF FINLAND

Valtakunnallinen tykistö-, pioneeri- ja viestiaselajien historiaa esittelevä Museo Militaria tarjoaa monipuolista katsottavaa koko perheelle.

Kevään 2016 vaihtuvat näyttelyt

Jääkärytykistö 100 vuotta -valokuvanäyttely 18.3. alkaen

Torniosta Kilpisjärvelle – Lapin sota 1944–1945

Sodan värit -valokuvanäyttely

Pohjois-Suomen miinanraivaus 1945-1952

Kokouspaikoiksi sopivat AV-välineillä varustetut museon Pohjolasali ja isommalle ryhmälle Tykkihalli. Lounasravintola Militaria sekä Militaria Shop palvelevat Sinua museon päärakennuksessa.

www.museomilitaria.fi

Vanhankaupunginkatu 19, HÄMEENLINNA
Puh (03) 682 4600, asiakaspalvelu@museomilitaria.fi

Tervetuloa Museo Militariaan, me odotamme Sinua!